

ČAS ZMŔTVYCHSTANIA

Po zimnom spánku prebudenie
prichádza v ríšu prírody,
to teplých lúčov pohladenie
otvára jarné obloky.

Tu tvrdá hruda zrazu mäkne,
semeno klíčiť začína,
už pieseň vtáčia všade zneje,
zas vôňou jari zem dýcha.

Dáždik, čo zmyje všetko staré,
prináša zeleň do polí,
aj stromy vetrom ošľahané
oblečú jarný šat nový.

Aj hniezda vtáčie ožívajú,
les šumí piesňou storakou,
kvety si hlávky umývajú
padajúcou rosou rannou.

Už prišla jar, čas zmŕtvychvstania,
život sa vrátil do polí,
to Správca času príkaz dáva,
večné sú Jeho zákony.

Alžbeta Ondusková

M A R E C

GREGOR - Deň Gregora / 12.marca/ bol obdobou Blažeja. Na Gregora vysielali učitelia školské deti po domoch, aby občania prispeli k ich obžive. Zatiaľ čo na Blažeja dostávali slaninu, údeniny, múku a strukoviny, na Gregora sa vyberali predovšetkým vajíčka.

Už pred dňom Gregora, rehtori oznámili žiakom, ktorí z nich budú chodiť po gregorácii. Boli to zvyčajne žiaci, ktorí patrili medzi najlepších, mali slušné vystupovanie a pritom boli aj fyzicky zdatní, aby vládali nosiť koše. Chlapci prišli ráno 12. marca do školy so šablami, ktoré si vystrúhali z tvrdého dreva a zafarbili na červeno. Dievčatá priniesli stužky a po troch – štyroch priviazali na rukoväť šabieľ. Učiteľova manželka dala chlapcom košíky čiastočne naplnené sečkou, aby sa krehké podarúčky nerozbili. Vinš prednášal jeden z chlapcov. Na túto funkciu vybral učiteľ najlepšieho žiaka školy. Vajíčka, ktoré chlapci nazbierali odovzdali učiteľovi, peniaze, ktoré sa im po päťkoch a šesťkoch nazbierali, ostali im.

VEĽKÁ NOC

KVETNÁ NEDEĽA

K veľkonočným sviatkom nevyhnutne patria bahniatka. Na Kvetnú nedeľu ich svätil kňaz modlitbami, kadidlom a svätenou vodou. Ľudia si po príchode z kostola zastokli bahniatka za obrazy alebo za drevenú hradu na povale, aby bol dom chránený pred bleskami. Pri búrkach položili konárik do obloka alebo z neho kúsok odlomili a hodili do ohňa. Na Orave dávali púčky do prvej brázdy, na východnom Slovensku ich uložili k prvému zasadenému zemiaku. Na Horehroní vyhánali takýmto prútom dobytok, keď išiel po prvý raz na jar von zo stajne.

Pokrmý konzumované na Kvetnú nedeľu mali magicko-ochrannú silu. Na obed bývali rôzne upravené varené cestoviny, často posypané makom, aby na obilí narástli dlhé klasy s množstvom zrna.

ZELENÝ ŠTVRTOK

Umývanie, či už s cieľom kozmetickým, liečebným alebo zdravotno-preventívnym, bývalo na programe častejšie na Zelený štvrtok alebo na Veľký piatok, prípadne na Bielu sobotu, vždy pred východom slnka. Umývať sa chodili muži, ženy i dospelá mládež. Mládenci brodili na potoku i kone, aby boli zdravé a silné.

Veľkonočnou vodou si mnohí vyplachovali ústa, aby ich neboleli zuby. Kto sa chystal stavať nový dom, odložil si z nej do fľaštičky a túto v príhodnej chvíli zamuroval do základov. Iní zase vodou vykropili stajňu, a keď sa otelila krava, umyli jej vemenó. Po kvapke vody fľkli i do obradných veľkonočných jedál.

Chlapcom na Zelený štvrtok strihali vlasy, aby ich mali pekné husté a aby im nešediveli. Ešte pred východom slnka musela gazdiná umyť všetok riad, ktorý v domácnosti používala. Najmä pri umývaní nádob na mlieko nesmela šetriť vodou, ak chcela, aby jej kravy dobre dojili. Navyše musela v tomto čase stihnúť vyzametať celý obytný priestor a vyniesť smeti z domu, aby sa v ňom nedržal hmyz. Prísne sa dodržiaval zákaz, podľa ktorého sa na Zelený štvrtok nesmela vyvárať bielizeň.

Rozličné drobné povery boli spojené s posledným zvonením zvonov na Zelený štvrtok. Na okolí Nítry gazdiná mala obísť okolo domu so zväzkom kľúčov a silno nimi štrngáť, aby tak zahнала hlodavce. Na Kysuciach triasli počas zvonenia stromy, aby sa urodilo veľa ovocia.

V čase, keď nezneli zvony, používali ľudia rôzne rapkáče, hrkáče, ktorých pôvodnou úlohou bolo zahnať z priestoru obce škodlivé sily. Na Zelený štvrtok sa v tento deň tradične konal prvý výhon dobytky na pašu.

V Zemplíne na okolí Michaloviec museli kôň alebo krava prekročiť žeravé uhliky, aby boli chránené pred chorobami, a vajíčko, aby boli okrúhle. Vyhánali ich zeleným víbovým prútom, aby neschudli. Koňom uviazali červenú niť do chvosta ako ochranu pred urieknutím. Na Horehroní sa pastieri najprv zúčastnili na omši. Biče poukladali neďaleko oltára, kde ich kňaz posvätil.

Z hospodárskych plodín sa odporúčalo siať na Zelený štvrtok mak, hrach, bôb, tekvicu a uhorky, pretože tak ako zvony v tom čase zviazané, zaviažu sa aj kvety na spomínaných rastlinách do plodov. Dobrú úrodu mala zabezpečiť aj príprava zeleninových jedál, ktoré sa v tento deň tradične konzumovali.

Pokračovanie o veľkonočných dňoch nabudúce

PRANOSTIKY NA MAREC

- Marec chytí tiež za palec.
- Panská láska, ženská chuť a marcová chvíľa – nestálosť samá.
- Keď še ondrejský sneh dočka marcovoho, nebudzeš jesc, sedlačku, chľeba ražneho.
- Aké je počasie na Popolcovú stredu, také sa drží po celý rok.
- Kratke fašengi – pre šumne dzievki, dluhe fašengi i pre britke dzievki. / Dlhšie trvajú, viac zábav, šancu nájsť si známosť, vydat' sa, dostanú aj škaredšie./
- Na fašengi viskaj, v posce bruch sciskaj !
- Suchý pôst, úrodný rok.
- Lepšie, keď ťa zima chveje, než marcové slnko hreje.
- Na Gregora ľady idú do mora. / 12. marec/.
- Jozef – základ jari. /19. marec/.
- V kožuchu sej jarinu, v košeli oziminu.
- Keď je na Jozefa pekne, zvestuje to úrodný rok.

Prebraté z knihy Zvyky a tradície na Slovensku
od autorov Martina Bosáka a Rudolfa Bosáka.

Deň učiteľov.

„Človek sa môže stať človekom len pomocou výchovy, nie je ničím, iba tým, čím ho robí výchova“. J.A. Komenský

28. marec má v kalendári našej spoločnosti stále miesto. Je významným dňom pre bývalých i súčasných pedagógov. Aj v tomto roku si chceme dôstojne pripomenúť veľkého učiteľa národov – pedagóga a filozofa Jána Amosa Komenského (28.3.1592 – 15.11.1672) Pedagógovia a vychovávatelia zo spádového územia Školského úradu v Giraltovciach sa spoločne stretnú dňa 27.3.2008 a oslávia svoj sviatok.

Krajský školský úrad v Prešove ocení pedagogických zamestnancov špeciálnych základných škôl, základných škôl a školských zariadení, ktorí dosiahli mimoriadne pracovné výsledky a významnou mierou zviditeľnili školu, okres, kraj alebo Slovensko. Na návrh zriaďovateľov ocení riaditeľov škôl a tiež ocení učiteľov navrhnutých riaditeľmi jednotlivých škôl. Stalo sa už tradíciou, že primátor mesta a starostovia spádových obcí tiež pri tejto príležitosti vo svojej pôsobnosti ocenia svojich pedagógov a vychovávatel'ov.

Veď vyučovanie nikdy nebolo ľahké, no dnes je oveľa ťažšie. Je to veľký výchovný proces, často marený neúspechmi, ktoré smerujú proti nášmu úsiliu pri formovaní pevných osôb, schopných pracovať s ostatnými a dávať životu zmysel. Ťažkosti, ktoré pedagógov sprevádzajú, sú len druhou stranou mince veľkého a vzácneho daru, ktorým je naša sloboda sprevádzaná zodpovednosťou .

Keď chceme charakterizovať prínos Komenského k vývoju pokrokových ideí a vyzdvihnúť predovšetkým tie, ktoré sú ešte stále zdrojom inšpirácie, začneme tým, čo sám Komenský považoval za zásadu svojej pedagogiky. Je to známe heslo: Omnia sponte fluant, absit violentia rebus - Všetko nech plynie samo sebou, nebude veciam robené násilie. Toto heslo je výrazom toho, čo býva v teórii výchovy označované ako zásada súladu s prírodou. Komenský chce, aby sa výchova vzdala násilných metód a rešpektovala dieťa a jeho prirodzený rozvoj.

Položil dôraz na postup učenia od jednoduchšieho k zložitejšiemu, od bližšieho k vzdialenejšiemu, od ľahkého k ťažšiemu. Jeho idea školy neznamena učiť doslova všetkému, ale len všetkému potrebnému. Poukazuje na dôležitosť metódy vyučovania, keď tvrdí, že obsah žiakom uniká, keď im nie je podávaný metódou im vyhovujúcou.

Jednou z najvýraznejších črt pedagogického odkazu Komenského je systematickosť, ktorú vniesol do oblasti výchovy a vzdelávania. V tom je skutočne zakladateľom moderného školstva, lebo jemu vd'áčime za organizáciu školského roku, za systém hromadného vyučovania a riadne plánovaných učebných hodín, za sústavu všeobecne vzdelávacích predmetov, za pravidlá regulujúce vnútorný chod školy.

V otázkach mravnej výchovy opiera Komenský svoj optimizmus o teóriu harmónie, ktorá vládne vo svete, a teda aj v človeku. Človek sa nenarodí ako dokonale harmonický. Vychovávateľ má úlohu náročnejšiu, ako iba opravovať poruchy. Musí zo zárodkov, ktoré si dieťa prináša na svet, harmonického človeka vhodnými metódami rozvíjať.

Pedagogický odkaz Komenského je veľmi rozsiahly a bohatý. Jeho myšlienky sú doposiaľ nielen užitočným poučením pre školu súčasnosti, ale v inom zmysle aj programom pre školu budúcnosti.

Mgr. Jozef Kozák, odb. zam. ŠÚ

Mestská polícia informuje

1. Dňa 14. januára 2008 zistila MsP poškodenie vianočnej svetelnej výzdoby pred starou budovou MsÚ, kde doposiaľ neznámy páchatel ukradol 26 ks farebných žiaroviek, čím takto vznikla škoda na majetku pre Mesto Giraltovce vo výške 780,- Sk. Akékoľvek poznatky k tejto skutočnosti oznámte príslušníkom MsP.
2. Mestská polícia prijala oznámenie vo veci podozrenia z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Vec bola preverená a správa o výsledku objasňovania priestupku predložená Obvodnému úradu vo Svidníku OVVS na prejednanie.
3. V mesiaci február vykonaný firmou Hunter odchyt zabehnutých a túlavých psov na území mesta Giraltovce, kde celkovo bolo odchytených 5 psov. V jednom prípade, kde bol zistený majiteľ psa, bol pes vrátený majiteľovi. Za svoje konanie bol postihnutý blokovou pokutou v zmysle zákona o priestupkoch.

Jarné upratovanie.

Tak ako po mnohé roky aj teraz prichádza jar a s ňou je spojené aj veľké upratovanie. Mnohí z nás chodia na prechádzky do prírody . Radosť s peknej prechádzky prírodou často krát pokazí odpad pohodený v lese, potoku ba aj na konci ulice. Väčšina z nás odpad dáva na určené miesto /separuje ho /.No žiaľ

nájdu sa aj taký, ktorí sa odpadu zbavia uvedený spôsobom. Potom vznikajú divoké skládky čoho sme mnoho krát svedkami. Mestská polícia aj touto cestou vyzýva tých občanov , ktorí zakladajú divoké skládky aby upustili od uvedeného konania , nakoľko sa dopúšťajú priestupku na úseku ochrany životného prostredia začo im hrozí vysoká sankcia.

Po jarnom upratovaní prichádza na rad vypaľovanie suchej trávy, pričom uhynie veľké množstvo živočíchov , zvery, vtákov . Vzniká nevyčisliteľná škoda na lesných porastoch , stráňach a lúkách. Oheň ničí život v zárodku. Vypaľovali by si mali uvedomiť následky vypaľovania.

Touto cestou chceme upozorniť vypaľovačov na škodlivosť ich konania.

Preto „ NEVYPALUJ !

VIETE ŽE ...

- 2. februára sme aj my privítali Hromnice. Museli sme konštatovať, že vtáčiky mali dostatok mlák na to, aby sa napili a vyveštili nám, že sa so zimou budeme musieť asi dlho lúčiť. Ale február akoby tejto predpovedi nechcel dať za pravdu. Jeho prvá polovica sa niesla v predjarnom tóne. Teploty nad nulou, mierne noci i dni, málo vetra, to všetko dávalo nádej na skorý príchod jari. Viacerí záhradkári využili aj krásne slnečné dni uprostred mesiaca a vyšli si skontrolovať stav svojich políčok V polovici februára sa nakrátko vrátila zima s mrazmi a snežením, záver mesiaca sa však opäť prihlásil v jarnom tóne, spolu s pučiacimi bahniatkami a našimi jarnými vychádzkami do prírody.
- Pri prechádzkach nad mestom sa môžete presvedčiť, že lesné zvieratá sa stále viac približujú k ľudským príbytkom. Akoby strácali plachosť, a nie je to od hladu, veď sneh nepokrýva prírodu a sviežej zelenej trávy je dosť v lesoch i na okolitých lúkach. Okrem toho naši poľovníci nezabúdajú prikrmovať zverinu jadrovým krmivom. Srnkám a jeleňom však chýbajú tohto roku jabĺčka, ktoré sú ich obľúbenou maškrtou. Vďaka vlnajšej neúrode však chýbajú aj nám ľuďom. Možno hľadajú práve to ovocie, lebo kopce nad mestom, najmä nad Kóreou, sú husto vyšliapané spleťou chodníčkov, ktoré si tu očividne urobili srnky.
- Ak často nechodíte na Bardejovskú ulicu, potom si tak intenzívne neuvedomíte potrebu chodníka v tomto priestore nášho mesta. Pri čakaní na autobus zistíte, že premávka je tam pomerne hustá najmä v ranných hodinách, teda v čase, keď do školy idú deti, do práce, do kostola, z kostola či na nákupy zasa dospelí. Na krajnici je teraz blato, tráva je ráno mokrá, v zime zasa krajnicu zaplňa odhrnutý sneh, a tak sa niet kam ustúpiť. Dúfajme, že túto jar už aj táto ulica dostane svoju vytúženú komunikáciu pre peších.
- Aj naši deviataci absolvovali monitor. Z médií iste viete, že bol mimoriadne náročný. Môžem potvrdiť, že najmä druhá, praktická časť mala náročné texty, takže rýchlo, v priebehu 30-ich minút sa v nich zorientovať dalo našim absolventom ZŠ určite poriadne zabráť. Učítelia navyše svorne konštatujú, že termín je priskorý, učivo sa nestihlo prebrať ani docvičiť, vhodnejší by bol určite koniec mája.

- Všetci sme sa určite potešili koncom januára, keď v Teleráne na Markíze zažiarili svojimi perfektnými výkonmi v umení variť i prestierať naši študenti zo Združenej strednej školy SD Jednota. Študenti Dominik Kačmár, Lenka Marazeková a Petra Zvodzová, pani majsterky Sebešová a Matisová i pán riaditeľ školy PaedDr M. Koššala predstavili kulinárske umenie, ktoré sme my Giraltovčania mali možnosť veľakrát vnímať všetkými zmyslami. Nezabudli ani na perfektné kysnuté koláčiky, v ktorých sú tiež majstrami. Zároveň sme sa ich prostredníctvom pozitívne zviditeľnili aj my ostatní z nášho mesta. Ďakujeme.
- Už teraz sa môžeme tešiť na dni na prelome mája a júna, kedy sa u nás uskutočnia už viackrát avizované Medzinárodné dni kultúry a športu zdravotne postihnutých detí. Úlohy moderátorky podujatia sa ujala pani Alena Heribanová, ktorú dobre poznáme napr. z Anjelov strážnych. Okrem ďalších hostí k nám zavíta aj skupina Žobráci, ktorú vedie ďalší známy moderátor Michal Hudák. V tieto dni k nám zavítajú mnohí vzácní hostia, na príchod ktorých sa všetci už teraz tešíme.
- Od centrálnej kotolne sa už odpojilo 7 bytových domov, zhruba 30% z predtým vykurovaných bytov. Ak sa pozornejšie zahľadíme na strechy bytoviek Tehelnej i vedľa sporiteľne, zbadáme dym stúpajúci z komínov, čo signalizuje, že kúria vlastnými kotlami. O svojich kotloch uvažujú aj ďalšie bytovky / (v priestore pri CVC), chcú však v osamostatňovaní sa pokračovať ešte ďalej, uvažujú totiž o jednoduchých kotloch pre každý byt zvlášť. Spotreba je v tom prípade jasná, každý kúri podľa vlastnej potreby, nikto nemusí nikomu vyčítať, že naňho dopláca. Mesto dáva možnosť aj ostatným obyvateľom bytových domov prísť k odpojeniu od centrálneho zdroja, ale len v termíne do 15. marca tohto roku. Aj pred mestom totiž stojí úloha – riešiť súčasný stav centrálnej kotolne jej generálnou opravou. Skôr než k nej mesto prísť, musí mať jasný počet odberateľov tepla zo spoločného zdroja. Pravidlá hry sa nemôžu každú chvíľu meniť, pretože náklady na rekonštrukciu ústrednej kotolne budú značné.
- Od 1. marca mesto preberie 108 bytov, ktoré sú vo vlastníctve mesta, do svojej správy od súčasného správu, ktorým bol Mestský bytový podnik. Ide napr. o 22 nájomných bytov, ktoré sú na Mlynskej a Kukučínovej ulici, o 28 bytov nižšieho štandardu odovzdaných do užívania Rómom uplynulé leto, ale aj o byty, ktoré ešte neboli odpredané do osobného vlastníctva, nachádzajúce sa pri Mlyne, pri polícii a pod.
- V bloku M sa prednedávnom uskutočnila verejná dražba jedného z bytov, nebola však úspešná. Dražiteľ sa bytu vydraženého za 400 – tisíc Sk následne vzdal. Poslanci rozhodli nepredávať tento byt priamym predajom, uprednostnili opäť vypísanie nového termínu dražby s pôvodnou vyvolávacou cenou 200- tisíc.
- S kritikou jednej z poslankyň sa stretol zákaz predaja ovocia a zeleniny v priestoroch parkoviska za obchodným domom Letisko, novšie Bala. Voči predajcom bola podaná námietka o forme predaja. Mnohým Giraltovčanom je to však ľúto, keďže ceny zeleniny boli veľmi prijateľné, najmä ceny jabĺk, ktorých je t.r. nedostatok. Chápať však treba aj miestnych podnikateľov, ktorí mestu odvádzajú dane, a tak si na ne tiež potrebujú zarobiť.
- O budúce stolárstvo pri základnej škole má záujem ambiciózný podnikateľ, ktorý by tu v štyroch etapách chcel zriadiť relaxačno – oddychové centrum. Obsahovalo by bowlingovú dráhu, o ktorej sa už uvažovalo asi pred dvoma rokmi výstavbou podobného centra na námestí, saunu, bazén, fitness centrum, hrací kútik pre deti, posilňovňu i priestor na posedenie a konzumáciu občerstvenia. Keďže s budovou má mesto momentálne iba starosti (ustavične ju treba uzatvárať pred mladými,

- ktorí sem chodia fajčiť), budova ďalej chátra, neprináša úžitok a náklady na jej opravu zákonite z roka na rok stúpajú, uvažuje sa vážne o jej predaji.
- Poslanci vytýkali realizátorom výstavby autobusovej stanice technické chyby pri dokončovacích prácach. Stavba však ešte nie je ukončená, vedľa budovy p. Križánka vyrastie budova SAD, v ktorej bude predajné miesto na zakúpenie cestovných lístkov, miestnosť určená na oddych pre vodičov autobusu, predajníčka novín a časopisov, WC a čakáreň. Vo výstavbe sa bude pokračovať v jarných mesiacoch.
 - Pod rímskokatolíckym kostolom sa počíta s výstavbou svetelného semaforu, ktorý by mal riešiť bezpečný prechod detí cestou do školy a späť. Pomohlo by to aj dospelým občanom, lebo prejsť na druhú stranu po súčasnom prechode je viac ako riskantné.
 - S výstavbou novej školy opäť ráta naša základná škola. Podala na schválenie projekt v hodnote 58 miliónov Sk. Pravidlá pridelovania financií zo štrukturálnych fondov hovoria o kvóte 100- tisíc Sk na jedného žiaka, škola má v súčasnosti 581 žiakov. Ráta sa s novým dvojposchodovým pavilónom, ktorý by mal 16 tried. Potrebné bude riešiť aj odvod dažďových vôd veľmi dômyselnou, ale aj finančne náročnou kanalizáciou. Ráta sa tiež s výstavou spojovacích chodieb medzi jednotlivými pavilónmi. Škola by tak konečne bola v jednom spoločnom priestore, mala by jednu školskú jedáleň, čím by sa tiež ušetrili finančné náklady.
 - Veľkými úpravami prejde aj materská škola. Má pripravený projekt v hodnote 16 mil. Sk. Počíta sa v ňom s novou strechou, s vybudovaním ďalších tried v podkroví, so zateplením a novou fasádou. Škôlka by získala ďalšie vyučovacie priestory, vylepšila by si tiež svoje tepelné vlastnosti, ktoré sú pri súčasných cenách plynu veľmi dôležité.
 - Je pravdepodobné, že sa nám zmení aj priestor za budovou Letiska. Dvaja podnikatelia z nášho mesta majú záujem vybudovať si tam stále predajné a prevádzkové budovy.
 - Na poslednom zasadnutí nášho mestského zastupiteľstva sa zúčastnil aj hosť – pozorovateľ pán Martin Šároši, ktorý pripravuje projekt pre mladých s cieľom informovať ich, ako funguje samospráva na Slovensku. Pozorne sledoval 5 – hodinovú prácu našich poslancov, vedenia mesta i pracovníkov MsÚ. S prekvapením konštatoval, že u nás sa ako samozrejmosť používa kamera, ktorou sa nepretržite nahráva celý priebeh zasadnutí. Žiaden výrok ani jediné slovo teda nemôže ujsť pozornému oku kamery, všetko sa zaznamenáva, nik z prítomných nemá šancu na výhovorky druhu – „Ja som to tak nemyslel.“
 - V tomto roku sa bude pokračovať vo výstavbe ďalšieho 11- bytového domu Pri mlyne. V meste je už 100 nových žiadateľov o pridelenie bytu. Z tohto dôvodu poslanci prijali na februárovom zasadnutí VZN č. 29, v ktorom sú spracované zásady pridelovania bytov v týchto novopostavených blokoch. Bol tu aj návrh, aby sa jeden byt rezervoval pre tzv. verejný záujem. Teda mesto by ho mohlo ponúknuť občanovi, o prácu ktorého má eminentný záujem.
 - Mesto uvažuje o odkúpení telocvične pri SZŠ SD Jednota do mestského vlastníctva. V jej priestoroch i v príľahlom okolí by zriadilo mestskú športovú halu, vonkajšie hracie priestory s krytým hľadiskom. Uvažuje sa aj o 25 - metrovom bazéne. Sny mnohých Giraltovčanov by sa tak konečne naplnili.

A. Škurlová

OSLOVILI SME

Hlavnú kontrolórku MsÚ Ing. Margitu Pachovú

Na plenárnom zasadnutí MsZ dňa 11. februára ste podávali správu o kontrolnej činnosti za uplynulý rok. Jej súčasťou bola aj správa o petíciách a sťažnostiach obyvateľov Giraltovec. Na čo sa obyvatelia nášho mesta najčastejšie sťažujú? Sú ich sťažnosti oprávnené? Aké zásady by mali dodržiavať pri ich podávaní?

V roku 2007 boli na MsÚ Giraltovec doručené dve petície a päť sťažností. Jedna z petícií bola protestom občanov proti povoleniu stavby MsÚ, ktorá má zhoršiť užívanie bytov v bytovom dome. Dokumentácia k stavbe však nasvedčuje, že k obmedzeniu užívateľských a vlastníckych práv nedošlo.

Druhá je vlastne žiadosťou občanov o úpravu verejných priestranstiev okolo bytového domu. Predmetom sťažnosti bola predovšetkým nespokojnosť občana s postupom zamestnanca MsÚ pri riešení priestupku voči pravidlám cestnej premávky, iná sťažnosť zase porušenie zákona o ochrane osobných údajov zamestnancom MsÚ. Obidve boli vybavené na susedské nedorozumenia. Tam zaujať jednoznačné stanovisko ani nie je možné. Ide o argumenty, ktoré sa nedajú overiť, každá strana má svoju pravdu. V takom prípade sa odkazujú sťažovatelia na iný spôsob riešenia, napr. na priestupkové alebo súdne konanie.

Možno boli sťažovatelia alebo účastníci petície sklamaní, keď im bolo oznámené, že ich sťažnosť sa považuje za neopodstatnenú. Pri vybavovaní sa však musí postupovať len v súlade s platnými zákonmi a s normami platnými na území mesta.

Za redakciu sa pýtala A. Škurlová

BUDEME MAŤ ZDRAVOTNÚ POISŤOVŇU OPAĎ DOMA?

Po prerozdelení miest a obcí sme sa dostali do nového okresu Svidník. Nechcem sa vracieť k celej histórii a pripomínať, ako to vtedy bolo, jedno je však isté, že sme vtedy v rámci prerozdelenia úradov dostali aj niekoľko inštitúcií, ktoré fungovali ako pobočky štátnych inštitúcií a dávali nášmu mestečku punc strediskového mesta, ktoré poskytuje svojim občanom i občanom z okolitých obcí služby bez toho, aby za nimi museli cestovať do vzdialeného okresného mesta. V rámci okresného úradu vtedy začali pracovať viacerí Giraltovcania, ktorí boli akousi zárukou, že budú zohľadnené aj potreby a záujmy mesta, ktoré by sa mohlo ocitnúť na okraji záujmu. A to bol, žiaľ, osud Giraltovec aj v období, keď sme patrili k Bardejovu.

Prečo ten dlhší úvod? Odpoveď je jednoduchá. Od 1. februára ukončila svoju činnosť pobočka Všeobecnej zdravotnej poisťovne, ktorá tu fungovala viac ako jedno desaťročie a umožňovala občanom vybaviť si potrebnú úradnú záležitosť priamo v meste.

Teraz bude potrebné cestovať do Svidníka, pričom prednedávnom cestovné stúplo, a tak jedna cesta stojí cca 100.- Sk, pre ľudí žijúcich v dedinách smerom na Prešov cestovné vyjde na 130 – 150.- Sk.

Ak sa Vám záležitosť nepodarí vybaviť na prvý raz, potom si túto sumu môžete násobiť počtom nutných ciest. Navyše, služby zdravotníctva potrebujú spravidla nie tí, ktorí sú v dobrej kondícii a cestovanie môžu vnímať ako príjemný výlet spojený s nákupom. Naopak, sú to často práve ľudia, ktorých takéto nedobrovoľné cestovanie výrazne zaťažuje.

Neviem, či kompetentné úrady zväžili všetky tieto okolnosti. Či si uvedomili, že Giraltovec sú spádovým strediskom pre mesto a 17 ďalších obcí a logika by velila skôr sem ďalšie inštitúcie priradiť, ako ešte uberať z toho mála, čo tu máme.

Osud mestečiek na východe je v ohrození. Chýba priemysel, ktorý by ponúkol pracovné príležitosti. A tak sa napr. aj my Giraltovcania spoliehame na terciálnu sféru – chceme poskytovať služby, teda vzdelávanie, zdravotnícke služby rôzneho druhu, poštové, bankové

poisťovnícke služby. Záleží nám na tom, aby si tu ľudia našli svoj priestor na sebarealizáciu a radi tu zostávali žiť. Aj mladí.

1.februára sme im však zobrali jednu z možností jednoduchého získania potrebnej služby.

Na záver chcem pripomenúť snahu p. primátora nášho mesta tento problém riešiť. Veríme, že sa mu podarí vrátiť tento úrad späť na pôdu nášho mesta. Veríme, že snaha šetriť nie je taká veľká, aby sa dostala do rozporu s logikou a záujmami väčšiny obyvateľov, lebo väčšina Giraltočanov patrí práve do Všeobecnej zdravotnej poisťovne.

A. Škurlová

Legislatívny zámer zákona o výchove a vzdelávaní

Návrh zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) sleduje:

- vytvoriť legislatívny rámec na uskutočnenie obsahovej reformy
- vytvoriť viac slobody žiakom pri určovaní vzdelávacej cesty
- uskutočniť decentralizáciu v oblasti výchovy a vzdelávania
- východiskovým základom je Európsky referenčný rámec kľúčových kompetencií žiaka
- zvýšenie spoločenského postavenia pedagogickej profesie,
- zvýšenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v školách a školských zariadeniach,
- zvýšenie kvality kontinuálneho vzdelávania ako súčasť celoživotného vzdelávania,
- vytvorenie rovnakých podmienok kariérového rozvoja pre všetky kategórie,
- motivácia k sebarozvoju, ktorý bude zohľadnený v novom systéme odmeňovania

Navrhuje sa postupne znížiť maximálny počet detí v materských školách, základných školách a stredných školách nasledovne:

Materské školy majú mať v triede:

3 až 4 – ročné 20 detí

4 až 5 - ročné 21 detí

5 až 6 - ročné 22 detí

3 až 6 - ročné 21 detí

Základné školy majú mať v triede:

0 – tého ročníka 16 žiakov

1. ročníka 22 žiakov

2. až 4. ročníka 25 žiakov

5. až 9. ročníka 28 žiakov

trieda s viacerými ročníkmi 24 žiakov

stredné školy 30 žiakov

Základné východiská reformy

- účinný sociálny systém
- nový systém pôžičiek na náklady za štúdium
- zachovaný systém pôžičiek na životné náklady
- čiastočná finančná spoluúčasť študenta na jeho štúdiu

Čo prinesie reforma

- zvýši sa dostupnosť vzdelávania
- školy budú mať viac peňazí
- vytvorí sa tlak na kvalitu
- študenti budú mať väčšiu motiváciu
- práca a vedomosti budú mať vyššiu cenu

- zlepši sa materiálno - technické vybavenie škôl
- zlepši sa ohodnotenie pedagógov

Minister školstva [Ján Mikolaj](#) verí, že sa mu podarí presadiť školskú reformu. "Tvorivo humánna výchova a vzdelávanie bude pre žiaka a študenta znamenať väčšiu aktivitu a slobodu, usilujeme sa o odstránenie memorovania encyklopedických poznatkov, dôraz bude kladený na rozvíjanie tvorivosti našich žiakov," vyhlásil šéf rezortu v príhovore. Očakáva, že moderný právny predpis, ktorý odštartuje reformu, bude výsledkom širokej diskusie. "Okrem zásadných zmien obsahu výchovy a vzdelávania sa v ňom skĺbia národné a historické postoje, ku ktorým povedieme našich žiakov."

INEKO monitoruje dôležité články domácej a zahraničnej tlače súvisiace s reformou školstva. Cieľom je informovať verejnosť o potrebe zmeny, ako aj priblížiť hlavné argumenty pre a proti jej presadzovaniu. Vzdelávací systém by mal byť okrem iného zameraný na rozvíjanie schopností spolupracovať, navzájom sa rešpektovať, obhájiť svoj názor, efektívne riešiť problémy, kriticky myslieť a hodnotiť výsledky svojich skutkov. To sú nevyhnutné, hoci nie postačujúce predpoklady pre šťastný život. Poznatky, ktoré dnes deti získavajú v škole, často tieto predpoklady nespĺňajú a nie sú užitočné pre praktický život. Slovenské školstvo preto potrebuje zmenu.

Slovenský jazyk sa dosiaľ učil štyri až päť hodín týždenne, od nového školského roku to bude až šesť hodín. Na prvom stupni od tretieho ročníka pribudne ešte cudzí jazyk. Na druhom stupni základných škôl zavádza ako nový predmet kariérové poradenstvo a od šiesteho ročníka povinne druhý cudzí jazyk. Návrh Štátneho vzdelávacieho programu by malo ministerstvo predložiť vo februári.

Pre všetkých žiakov by matematické vzdelávanie malo byť príležitosťou na budovanie návyku presne sa vyjadrovať, na rozvíjanie schopnosti sústrediť sa na podstatu, na odôvodňovanie svojich tvrdení, na rozvoj systematickosti, dôslednosti, vytrvalosti, pracovitosti, na pestovanie návyku rešpektovať pravidlá aj kriticky hodnotiť výsledky vlastnej práce.

Školy si určia, čo budú učiť

Základnou zmenou je prístup štátu k vzdelávaniu. Žiaci sa totiž budú učiť podľa štátneho a školského vzdelávacieho programu. Štátny program určí základ povinných vedomostí. Zvyšok si určia školy v tzv. školskom programe. Ten bude znamenať istú pridanú hodnotu a na základe týchto programov by sa školy mali od seba líšiť. Mali by zodpovedať požiadavkám žiakov.

Minister školstva J. Mikolaj si uvedomuje, že nie všetky školy budú schopné pripraviť sa na nový systém vyučovania. Ministerstvo teda pripraví jeden vzor školského programu. Spočiatku sa zrejme školy budú riadiť len ním.

Školy si určia aj polovicu učiva.

Na čo bude zamerané učivo, ktoré štát predpíše školám ako povinné?

Je definovaných osem vzdelávacích oblastí. Nosnými sú slovenský jazyk a literatúra, ktoré budú na prvom stupni tvoriť takmer 30 percent celého učiva, ďalej prírodné vedy, matematika a práca s informáciami. Tretia priorita sú cudzie jazyky, prvý cudzí jazyk bude už od tretieho ročníka, druhý cudzí jazyk sa budú deti učiť od šiesteho ročníka. Posilnili sme aj telesnú výchovu. To sú štátom definované povinnosti, ostatné si školy môžu pridať do vlastného školského programu.

Aký priestor budú mať školy?

Veľký, v závislosti od stupňov vzdelávania. Napríklad v prvých dvoch ročníkoch gymnázia bude priestor na školský program trochu menší, asi o 20 percent, ale v posledných dvoch rokoch bude program školy tvoriť 40 až 50 percent celého vyučovania. V základných školách bude v priemere 20 hodín týždenne povinných, približne šesť hodín si škola naplní

sama. Školy majú do septembra pripraviť svoje vlastné programy. Väčšina z nich už hovorí, že to nestihnú.

Školská reforma sa dotkne aj učiteľov, ktorá sa má upraviť v novom zákone. Počíta sa napr. s dvoma atestáciami pedagógov, podľa čoho budú postupovať v kariére. Od kariérneho rastu sa bude odvíjať ich plat. Učiteľom sa má venovať aj zvláštna starostlivosť. Budú chodiť na rekondičné pobyty, zaočkujú ich proti chrípke aj hepatitíde zdarma. Na agresivitu žiakov by ich mali pripraviť v psychologických poradniach a pomocou špeciálnych tréningov.

Školstvo a široká verejnosť so záujmom sa zapájajú do pripomienok s cieľom dosiahnuť čo najracionálnejšiu a najefektívnejšiu podobu školského zákona, nakoľko súčasný zákon č. 29/1984 Zb. nevyhovuje dnešným podmienkam. Samotný život nepretržite vyžadoval jeho optimálnu aplikáciu, ktorá bola realizovaná celou škálou ďalších noviel, doplnujúcich zákonov, nariadení vlády, vestníkov vlády, vyhlášok, metodickými usmerneniami, metodickými pokynmi, smernicami, výnosmi, organizačnými pokynmi a zvestami.

Mgr. Jozef Kozák odb. zam. ŠÚ

RODÁCI

Všetci máme niekde svoje korene. Držia nás pevne v priestore, ktorý nazývame domovom a ktorý býva naším pevným zakotvením v časopriestore, ktorý tvorí náš život. Ak sú tie korene pevné, dávajú nám silu a zároveň nás privádzajú späť do krajiny nášho detstva. Byť niekde rodákom, patriť niekam do konkrétneho priestoru znamená pre nás česť, ale i povinnosť voči tým, ktorí nás sprevádzajú na našej životnej púti. Toto nepísané pravidlo sa snaží naplniť náš ešte mladý rodák Ing. Miroslav Mackulín. S ním sa chceme v spomienkach vrátiť do detstva i ranej mladosti, porozprávať sa s ním o jeho súčasnom pôsobení i jeho plánoch do budúcnosti.

- *Moja prvá otázka teda smeruje k spomienkam na detské a školské roky prežité v Giraltovciach. Čo Vám najviac utkvelo v pamäti z tých čias, aká bola škola, hry, voľný čas videné dnešnými očami dospelého ?*

Prv ako začnem odpovedať na otázky, dovoľte krátke zamyslenie. Verím, že v živote neexistujú náhody a ani to, že budem odpovedať na Vaše otázky tesne po pohrebe mojej mamy, nie je náhoda. Pred pár dňami mi dala Váš SPRAVODAJ s tým, aby som si ho prečítal, že sú tam zaujímavé veci o dani v Giraltovciach a vôbec netušila, že otázky ma už „čakali“ v mojom počítači... Preto tento rozhovor bude mojim vyznaním nielen Giraltovcanom, ale aj mojim už nebohým rodičom, ktorým som chcel ešte toľko toho povedať....

Na detstvo mám krásne spomienky. Vyrastal som v „babskej partii“ na Mlynskej ulici, kde bola postavená nová požiarňa zbrojnica a veľký plác pred ňou. Tam sme sa mali možnosť vyšantiť pri futbale, volejbale, naháňackách a skrývačkách. V zime to boli neopakovateľné večerné sánkovačky na „všetkom“ čo pripomínalo sane a nečudo, že sme brzdili až na škvarovom posype na hlavnej ceste.

Veľa sa zmenilo o pár rokov neskôr, keď sa na našu ulicu prisťahoval Emo Mati a začala dorastať veľmi silná skupina chlapcov -nádejných futbalistov. To už sme sa presťahovali na trávnaté ihrisko na „HURU“, kde sme tradične nastupovali proti sebe ja a Emo s mužstvami malých pod nohy sa „šputajúcich“ chlapcov. Boli to ozaj zápasy hodné Ligy majstrov a neraz sa stalo, že sme končili za svitu mesiaca s doráňanými nohami, ale šťastní.

Čo sa týka školy, tak tam to bolo tiež v pohode a najradšej si spomínam na učiteľky pani Seredayovú, Dreveňákovú, Kamenčíkovú, nezabudnuteľnú pani

Michalkovú a telocvikára pána Janigu. Čo ma vtedy dosť zarmucovalo, bolo to, že každý ma bral ako syna riaditeľa školy. A hoci ja som bol chlapec ako každý druhý, skôr huncút, tak mnohí ma brali ako uhladeného, tichého chlapca, ktorý recituje a hrá na klavír. Ale zvládol som to a teraz sa pri tejto spomienke len pousmejem. Tu sa chcem pristiaviť ešte pri dátume 1.5. - naša generácia ho pozná pod Sviatkom práce a prvomájovými sprievodmi. Ja mám k tomuto dátumu osobný vzťah, lebo mám v ten deň narodeniny. A tak som si stále hovoril, že so mnou to oslavuje celý národ a nikdy nezabudnem na chvíle po sprievode v giraltovskom parku.

Čo sa týka koníčkov a zábavy, tak jednoznačne na prvom mieste bol u mňa šport, volejbal, futbal, atletika, a keď k nám na ZDŠ prišli chlapci zo Železníka, tak sa zo mňa stal veľký „chovateľ“ holubov a zajacov.

Takže detstvo, ako sme ho niekedy prežívali my, môžem terajším deckám vrele odporúčať, hoci niekedy sme si tiež statočne ponadávali aj my, ale bolo to detstvo bez PC, mobilov, internetu a sme tu.

- *V našom meste ste absolvovali gymnázium. Mali ste už vtedy vyhranené predstavy o svojej budúcej práci ? Dala Vám tunajšia stredná škola dobré základy pre budúce štúdium ?*

Všeobecne sa hovorí, že gymnázium vám dá všeobecný prehľad a základy. V mojom prípade to platí stopercentne. Nemal som vôbec predstavu o mojom ďalšom smerovaní a každý rok som chcel byť niečím iným, podľa nálad, mojich koníčkov a názorov spolužiakov. Tiež to bolo krásne obdobie, kde zo spomienok sa mi vynárajú hlavne zemiakové brigády, lyžiarske zájazdy a branné cvičenia. Samozrejme, nemôžem opomenúť prvé lásky a zaľúbenia. Čo by som rád odporučil mladým študentom, je, že sa majú venovať cudzím jazykom. My sme boli taká generácia, ktorej bolo vstúpané, že ruština je naj..., hoci vtedy to bolo o „sociku“ a len málokto tušil, že sa to o pár rokov zmení.

Po skončení gymnázia som rok študoval v Košiciach „nadstavbu“ - Základy managementu, a hoci som to najprv bral ako časovú stratu, tak neskôr na vysokej škole sa to ukázalo ako veľká výhoda. V roku 1989 som ukončil VŠE Fakultu riadenia v Košiciach.

- *Ako sa vyvíjala Vaša profesijná kariéra po skončení vysokoškolského štúdia? Kde pracujete v súčasnosti a ako sa naplnili Vaše predstavy o úspešnej sebarealizácii ?*

Ďakujem za túto otázku, lebo som mal taký pocit, že ma Giraltovčania berú ako človeka spojeného výlučne s VSŽ a ono je to trochu ináč. Po skončení školy som štyri roky ostal učiť ako odborný asistent na VŠE. Bolo to pre mňa veľmi dôležité, lebo po roku 1989 sme sa začali uberať cestou trhového hospodárstva-kapitalizmu a mnohí na to neboli pripravení. Učil som predmety Malé a stredné podnikanie a Základy manažmentu. Podkutý vedomosťami som išiel skúsiť šťastie do praxe. Práve sa rozbiehala privatizácia a niekoľko rokov som zastupoval spoločnosť Cassovia invest vo viacerých predstavenstvách a dozorných radách. Tiež rád spomínam na založenie DDP STABILITA, kde som tento projekt rozbiehal a prezentoval vo viac ako 300 podnikoch na Slovensku.

Odtiaľ ma „zlanáril“ do VSŽ a tam som bol zodpovedný za zakladanie spoločných podnikov VSŽ so zahraničnými partnermi. Ja považujem za svoj manažérsky vrchol pôsobenie v belgickej spoločnosti Carmeuse, ktorá je svetovým lídrom vo výrobe vápna. Mal som tú česť byť pri etablovaní tohto hráča na slovenskom trhu. A keďže som duša, ktorá stále chce objavovať niečo nové a podieľať sa na nových projektoch, tak som sa po troch rokoch v službách

Carmeuse so svojim zahraničným partnerom pustil do budovania spoločnosti Východoslovenské kameňolomy a.s., ktorá dnes patrí k veľkým firmám v oblasti spracovania kameniva. Po hektických rokoch strávených menežovaním rôznych projektov a spoločností, som pred asi tromi rokmi pocítil, že takto hekticky sa žiť nedá a je treba radikálne zmeniť môj pracovný život. Prehodnotil som svoje priority, poďakoval sa všetkým za spoluprácu a vydal sa na cestu pre mňa neprebádanú a netradičnú. Spolu s manželkou sme začali budovať rodinné podnikanie, ktoré v súčasnosti zahŕňa činnosť dvoch firiem. Jedna sa zaoberá prenájmom nehnuteľností a v druhej rozvíjame obslužné činnosti pre zahraničné firmy. Sú to revízne činnosti a archivácia firemných dokumentov. Musím povedať, že všetky aktivity, ktoré som robil doposiaľ, ma naplňali a dali mi veľmi dobrý základ do života, či už v podobe manažérskych skúseností, resp. vzťahov.

- Do Giraltovec prichádzate v posledných rokoch nielen ako dobrý syn a brat na návštevu príbuzných, ale nachádzate tu aj uplatnenie v rôznych mimopracovných aktivitách. Čomu všetkému sa v poslednom čase u nás venujete ?

Po skončení školy a pracovných začiatkoch som do Giraltovec chodil pomerne zriedkavo. Neskôr ma to začalo priťahovať stále silnejšie a častejšie, a to nielen kvôli rodičom a futbalu. Bolo to spôsobené aj tým, že som po celotýždennom pracovnom zhone a strese hľadal oázu kludu, ticha a rodinnej pohody. Rodičovský dom, futbal a príroda mi ju plne poskytli a bol, resp. je to balzam pre moju dušičku.

Pri tejto príležitosti chcem povedať, že v Giraltovcach pri pozorovaní ľudí pri prekonávaní ich každodenných prekážok a boľáčiek som vedel veľmi rýchlo sa vrátiť späť, pevne na zem, keď sa zdalo, že už lietam vysoko v oblakoch. A ako sa vraví, dopadneš tak tvrdo, do akej výšky si vyletel. A vyletieť - uletieť veľmi vysoko sa mi aj vďaka Giraltovciam nikdy nepodarilo, za čo srdečná vďaka.

Ale vrátim sa ešte k tým aktivitám. Pred niekoľkými rokmi som sa začal venovať chovu koní. Najprv to bolo len tak, pre vlastné potešenie nás a detí, ale neskôr to prerástlo do poriadne veľkej „konskej firmy“, ktorá sa aktívne zapájala do parkúrového športu v rámci Slovenska. Chcem povedať, že to boli krásne, hoci hektické roky strávené pri koníkoch. Som detailista a moja filozofia je taká, že keď niečo robím, tak to chcem robiť na 100%. Ale po pár mesiacoch som pochopil, že to potrebuje celého človeka a že riadiť chov koní z Košíc, Bratislavy, Viedne či Bruselu, kde som chodil na služobné cesty, sa nedá a človeka, ktorý by to menežoval podľa mojich predstáv, som tu nenašiel. A tak som sa rozhodol, že kone presťahujem do Spišskej Novej Vsi k známemu jazdcovi a reprezentantovi Zdenovi Kuchárovi.

A to, o čom som sníval, že sa podarí v Giraltovcach, sa zrealizovalo práve v SNV. Zdeno a jeho synovia získali v rámci majstrovstiev SR jednotlivcov a družstiev niekoľkokrát najcennejšie tituly. A Zdeno Kuchár na koni Charles reprezentoval Slovensko na Grand Prix v Pohári národov.

Ale chcem zdôrazniť, že kone sme nechovali len pre úspechy v športe. Na chvíle s Vincom Budzinom a mladými giraltoveckými jazdcami Peťou Ptašinskou, Ivanou Kollárovou, Katkou Budzinovou, Damiánom Šramkom a „Bendzinom“ nezabudnem nikdy a ďakujem za ich lásku a čas, ktorú venovali týmto ušľachtilým zvieratkám.

- *Špecifickou aktivitou Vás osobne i Vašej rodiny je Memoriál Dr. Juraja Mackulína, ktorý je venovaný Vášmu nebohému otcovi. V minulom roku to bol 2. ročník tohto športového podujatia. Ako ste ho hodnotili v porovnaní s minulým rokom a aké*

dimenzie by ste mu chceli dať v budúcnosti ? Je tu zároveň priestor poďakovať sa Vám i Vašej rodinke za prácu spojenú s prípravou tohto podujatia i za jeho financovanie.

Pred dvomi rokmi po smrti môjho otca som pri jednej nedeľnej prechádzke nad rybníkom dostal nápad, ako si uctiť pamiatku otca a spraviť niečo pre Giraltovce. Keďže mojou srdcovou záležitosťou je futbal a už 13 rokov organizujem veľké športovo – kultúrne podujatie pod názvom WESTTON CUP, tak sme sa po konzultácii s rodinou rozhodli zorganizovať takýto turnaj pre žiakov základných škôl. Prvý ročník bol skúšobný, ale vyšiel fantasticky. Dokonca pred druhým sa mi ozvali riaditelia škôl zo Sabinova a Hanušoviec, že by sa radi zúčastnili aj ich mužstvá. Má to svoju neopakovateľnú atmosféru a na každom kroku cítiť pozitívnu detskú energiu, kvôli ktorej sa oplatí organizovať tieto podujatia, a vtedy nepozeráte ani na vynaložené finančné prostriedky, lebo detský úsmev sa nedá vyvážiť ničím. Pri tejto príležitosti sa chcem poďakovať pánovi primátorovi a CVČ za aktívny prístup a verím, že v tomto podujatí budeme pokračovať. Trochu ma len mrzí, že neprídu sa na tieto deti pozrieť aspoň ich rodičia, ktorí by významne dotvorili tú pravú futbalovú atmosféru. Tí nám tam chýbajú, ale verím, že na budúce už to bude aj o nás dospelákov-fanúšikov.

- *Boli ste čestným hosťom na Vianočnej akadémii Centra voľného času v Giraltovciach. Venovali ste vianočnú nádielku hodinovej škôlke, ktorá pracuje v rámci CVČ. Aj za to Vám patrí poďakovanie. Ako sa rozvíja, resp. bude ďalej rozvíjať Vaša spolupráca s naším CVČ, ktoré je v posledných dvoch rokoch mimoriadne aktívne pri organizovaní voľnočasových aktivít detí a mládeže v rámci celého okresu?*

My s manželkou veľmi faníme takýmto projektom, ktoré sa rozvíjajú v rámci CVČ, ako je napr. hodinová škôlka. Keď som sa o tom dočítal v Spravodaji, tak sme si povedali, že veľmi radi ak bude možnosť, tak prispejem na rozvoj. A práve Vianočná akadémia bola tou príležitosťou, kde sme mohli venovať hračky a iné drobnosti. Keď boli moje deti malé a vystupovali na Vianočných besiedkach, tak ja som takéto podujatia navštevoval len veľmi zriedkavo, lebo stále som „musel“ pracovať a bol som rozcestovaný. To si veľmi vyčítam, že som si nenašiel čas na takéto veci, ktoré teraz s odstupom času by som nevymenil za nič na svete, ale už to nevrátim späť. A tak som si vašu vianočnú akadémiu doslova vychutnal a nadýchal sa tej neopakovateľnej detskej energie. Keď budem pozvaný, vždy rád prídem a vrele to odporúčam aj ostatným „tiež zaneprázdneným“ ľuďom .

- *Popri toľkých pracovných i mimopracovných povinnostiach ostáva Vám čas aj na vlastné záujmy ? Máte čas aj na literatúru a kultúrne aktivity, ktorých je v Košiciach bezpochyby veľa ?*

Už som spomínal, že asi pred tromi rokmi som sa pod vplyvom rôznych okolností „zastavil a zamyslel“ nad tým, o čom vlastne ten náš život je, a pristúpil k prehodnoteniu životných hodnôt. Hoci to bolo zo začiatku veľmi ťažko realizovateľné, pomaličky som začal ukrajsť z rôznych komerčných aktivít, biznisu, naháňania sa a začal som venovať tento „voľný“ čas sebe, rodine a priateľom. A zrazu som začal voľné chvíle tráviť nie s obchodnými partnermi, ale s rodinou, pri knižkách a štúdiu života z inej strany. Stretol som niekoľko zaujímavých – múdrych ľudí, ktorí ma usmernili, odporučili pre mňa vhodnú literatúru o živote, duchovnom raste a ukázali mi veci, o ktorých som si myslel, že sú v tomto svete druhoradé a musím povedať, že som sa veľmi mýlil. Za posledné obdobie som prečítal veľa užitočných kníh, ktoré v sebe skrývajú neopakovateľné múdrosti a ktoré ma posunuli dopredu. Samozrejme, život si neviem predstaviť

bez športu, a tak skoro každý deň ráno vstávam o šiestej a chodím do prírody behať, prechádzať sa, alebo v priebehu dňa plávam a na kompenzáciu rýchleho mestského životného štýlu používam jogu, ktorá vie človeka fantasticky ukludniť a stíšiť. Ako divák občas zabehneme s manželkou do divadla či na iné kultúrne akcie.

- *Pootvorte trocha dvere aj do svojho súkromia a prezrad'te našim čitateľom pár faktov o svojej rodine.*

Začnem manželkou Zuzkou, s ktorou som sa spoznal na vysokej škole. Je to fantastická žena, veľmi rodinne založená. Vďačím jej za veľa, vždy mi bola oporou vo všetkých zložitých životných situáciách, stála pri mne. Čo je veľmi dôležité, naučila ma tešiť sa z drobných malých vecí, ktoré som mnohokrát prehliadal. A nemôžem zabudnúť na to, že dala život našim dvom krásnym dcéram. Staršia Miriam má 16 rokov, je celá zbláznená do basketbalu, ktorému venuje a obetuje všetok čas. Chce všetko rýchlo dosiahnuť, až ju musíme niekedy krotiť a hovoríme jej, že všetko má svoj čas a nič nezmešká. Za všetku tú drinu pri baskete bola odmenená tým, že je kadetskou reprezentantkou SR a minulý rok sa zúčastnila ME. Navštevuje spolu s mladšou dcérou Simonkou, ktorá má 13 rokov, gymnázium M.R.Štefánika v Košiciach. Keďže aj mladšia dcéra je basketbalistka a nemenej úspešná, tak majú individuálny plán a okrem dvojfázových tréningov denne musia zarezávať v škole a na iné aktivity niet ani čas. Takže v zime celé víkendy trávime fandaním v halách a telocvičniach a každú voľnú chvíľku si užívame spolu, lebo vieme, že pomaličky nám budú odchádzať z domu....A samozrejme nesmiem zabudnúť na ďalšieho člena našej rodiny, ktorý by sa urazil, že ho nespomeniem, je to náš psík - francúzsky bišón SPAJKY, ktorý žije spolu s nami v Košiciach a prechádzky s ním sú neopakovateľné, hlavne vtedy, keď sa izbový pes hrá na poľovníckeho havka.

- *Ako manažer významného podniku dokážete ešte s nadhľadom posúdiť reálne možnosti rozvoja nášho mesta. Ako vnímate jeho perspektívu, v čom by sme mali byť aktívnejší pri zabezpečovaní pracovných možností v meste ?*

Ako rodený Giraltovec musím povedať, že ma vôbec neteší stav, ktorý tu je posledné roky. Myslím si, že sme doplatili na rôzne „žabomyšie boje“ okresných politikov v minulom období. Stále sme hrali „druhé husle“, či pod okresom Bardejov, alebo teraz, keď patríme pod Svidník. Je veľká škoda, že sme nevyužili naše silné postavenie – spádovej obce. Ale som optimista, myslím si, že teraz je správny čas na zmeny a prajú nám aj „politicko-stranícke“ hviezdy. Ak sa podarí etablovať nejakých investorov, potom ruka v ruke pôjde ďalší rozvoj, ľudia nepôjdu za prácou do zahraničia, budú míňať peniaze doma a následne sa bude rozvíjať oblasť služieb, kultúra, šport. Sú to spojené nádoby a momentálne sa nachádzame v začarovanom kruhu. Ja osobne verím pánovi primátorovi a mestskému zastupiteľstvu, že sa im podarí rozťať tento kruh a Giraltovcov sa vydajú na cestu prosperity a nebudeme o nich počuť „len“ pri dopravných správach, že „pri Giraltovcoviach havaroval ďalší kamión“. Ale mesto, to nie je len primátor, ale hlavne je to o ľuďoch, ktorí tu žijú, študujú a pracujú. V tomto smere by sa mal každý zamyslieť, ako môže pomôcť a začať sám od seba. Niekedy mám pocit, že práve v takom malom mestečku, ako sú Giraltovcov, ľudia sa veľmi často zbytočne triešia na rôzne skupinky. Odhliadnuc od toho, je treba, aby všetci veľmi zodpovedne pristúpili a priložili ruky k dielu a k veciam verejným. Len tak môžeme očakávať krajšie zajtrajšky a ja verím, že také aj v Giraltovcoviach budú zásluhou všetkých, lebo si to zaslúžite.

- *Ako vnímate Giraltovcánov? Sú dostatočne aktívni pri zabezpečovaní svojej existencie alebo majú skôr tendenciu spoliehať sa na niekoho, kto to zariadi za nich?*

Ťažká, ale zaujímavá otázka. Som jedným z vás. A mňa rodičia vychovali k úcte k starším. Niekedy sa nenosilo, že mladý môže oponovať staršiemu, hoci má aj pravdu. Ale život ma naučil, že pravdu má každý zo svojho uhla pohľadu, len je dôležité to vedieť správne a v pravý čas interpretovať. Je to jedno, či je to v práci, škole, v rodine. Nepochybujem, že Giraltovcania sú dobrí ľudia, ale ak mám byť úprimný, u mnohých absentuje väčšia túžba presadiť sa a tak chlapsky sa popasovať s prekážkami, ktoré nám život ponúka. Párkrát som sa stretol s tým, že ľudia bez diskusie prijímú podmienky práce, s ktorými nie sú spokojní už na začiatku, ale nepovedia nič. Až po čase, keď už toho majú plné zuby, tak niekedy aj pod vplyvom alkoholu sa otvoria a protestujú. Ale existuje jednoduchý recept na tieto veci, volá sa KOMUNIKÁCIA, v dobrom aj zlom. Ak sa komunikuje, rozpráva, len vtedy sa ľudia môžu pochopiť a naladiť na rovnakú vlnovú dĺžku. Nebojte sa byť viac otvorenejší a vážiť si jeden druhého.

- *Čo by mala byť naša giraltovska priorita?*

Vedieť využiť všetky silné stránky Giraltovciev a ich obyvateľov. Mám na mysli silné tranzitno - cestné napojenie sever-juh, postavenie mesta k jednotlivým spádovým obciam, historicky zručných ľudí v oblasti spracovania kože, využiť potenciál škôl, pracovitost' ľudí, nebať sa dať šancu mladým, inovatívnym myšlienkam a ľuďom, krásny park, tradícia futbalu a volejbalu v meste a spojiť sa pre dobré veci, bez rozdielu vierovyznania či straníckej príslušnosti. Potiahnuť za jeden koniec povrazu, toto je tá správna cesta pre Giraltovcie a jej občanov.

- *Tradične na konci rozhovorov s hosťami nášho Spravodajcu sa pýtam na ich životné krédo, ktoré by mohlo byť návodom aj pre našich čitateľov. Čo by ste teda v závere chceli tlmočiť Giraltovcánom ?*

Nechcem, aby to vyznelo pateticky, ale ľudia by si mali nachádzať k sebe cestu v každom ročnom období, za každého počasia, v dobrom aj zlom. Mali by sa radowať zo života, byť k sebe ohľaduplní a viac sa usmievať. Bohužiaľ, žijeme vo veľmi rýchlom hektickom svete, kde nás z každej strany médiá masírujú rôznymi zaručenými správami a tragédiami, lebo len tak si môžu udržať svoju sledovanost'. A my si nevedomujeme, že to je nesprávna cesta, ktorá nás odkláňa od tradičných hodnôt, ako je LÁSKA, POROZUMENIE či POKORA.

Ja sa držím kréda, že v každom sa snažím objaviť a vnímať to dobré. Každý má právo na omyly a právo na svoju vlastnú životnú cestu. Každý je strojcom svojho šťastia.

Na záver mi dovoľte využiť tento rozhovor na to, aby som povedal Giraltovcánom veľké Ďakujem za účasť a úprimné slová, ktoré mne a mojej rodine pomohli zmierniť žiaľ a smútok pri náhlejštrate milovanej osoby.

Verím, že ešte budem môcť pripraviť pre Giraltovcánov rôzne zaujímavé projekty a podeliť sa s vami o všetko dobré, čo sa ku mne počas môjho života dostalo. Ďakujem, mám Vás rád.

Ďakujem Vám za poskytnutý rozhovor a zvlášť sa chcem poďakovať za veľmi zaujímavé a podnetné odpovede. Želám Vám osobne i celej Vašej rodine veľa úspechov, spokojnosti, dobrých priateľov a veľa elánu pri realizovaní ďalších úspešných aktivít.

Alžbeta Škurlová

ŽIJÚ M E D Z I N A M I

Sú ľudia a ľudia. O jedných vieme všetko, ako žijú, čo robia. Čo je pre nich podstatné? O tých druhých nevieme nič, žijú si ticho v ústraní, nebadane plynú ich dni života, lebo jeho tok nič nezastaví. Nepomáha sláva, uznanie, krása, život tečie svojou riekou času a nám neúprosne uberá roky. Niektorí si to uvedomujeme, iní nie. Človek je niekedy záhadou sám pre seba, nieto ešte pochopiť druhého. Sme rôzni, no jedno máme spoločné, chceme prežiť svoje dni čo najlepšie. Otázkou ostáva, čo je pre ktorého z nás to podstatné. Nieкто túži po pozlátke života, inému nezáleží na forme, siaha do svojho vnútra. Plní ho obyčajnou prostou ľudskosťou, plní ho arómou dobra. Touto cestou života kráča už krásnych 80 rokov pani ANNA JURČOVÁ

Žije svoje dni tak, ako prichádzajú, naučila sa to už ako dieťa, nikdy nechcela vyčnievať, no zároveň ani byť v závese. Snaží sa, aby jej deň hovoril ľudskosťou, aby prizma jej dní ju plnila pokojom a porozumením. Lebo živote sa nič nestratí, všetko si nájde svoju cestu a v príhodný čas vypláva na svetlo. Áno, náš život hovorí o nás všetko, naše skutky hovoria bez slov, naše vnútro hovorí našou tvárou, našimi očami, veď sú to zrkadlá duše.

A oči pani JURČOVEJ žiaria pokojom, svedčia o pekne prežitom živote. Narodila sa 8. marca 1928 v Brezove, mala piatich súrodencov, to znamená, že jej detstvo bolo pestré a veselé.

1.- 5. ročník základnej školy ukončila v Brezove, no osud rozhodol, že meštianku absolvovala v Stropkove. Život má svoje vlastné cesty a občas nás zaveje netušeným smerom, zavial aj do ich rodiny a oni sa presťahovali na určitý čas k rodine do Stropkova, ich príbuzní boli perníkari, v minulosti to bolo známe remeslo. Otec tam pracoval na fare ako kočiš na parádnom koči a ona ako mladé zručné dievča sa starala o deti príbuzných. Vždy bola šikovná, ochotná pomôcť, ochotná priložiť ruku k práci a veru sa jej to v živote neskôr zišlo. Už v mladosti sa naučila všetky práce potrebné pre život, veď ten nás vždy vo vhodnej chvíli preskúša, či sme zvládli učivo, či obstaneme v jeho skúške. A ani ona nebola výnimkou, aj ona musela dokázať, že sa vie obracať, že vie zastať svoju prácu.

Ich rodina sa tesne pred druhou svetovou vojnou vrátila naspäť do Brezova, okúsili svet, no ich domovom bol Brezov. Na Brezov spomína dodnes s pocitom pekných chvíľ, ktoré v jej duši zanechala práca na divadelnom poli. Oni, deti dediny, sa snažili žiť so svetom a rozhodli sa prezentovať na tomto umeleckom poli, že sa im to podarilo, svedčí jej tvár, keď o tom rozpráva, žiari spokojnosťou nad pekne prežitou mladosťou. Život však nezastal, pulzoval rytmom svojho času a posúval aj ju po ceste života. V roku 1948 ako 19-ročná sa vydala do Giraltovec, do početnej roľníckej rodiny, bývalo ich vedno 12 ľudí. Práce doma aj na poli bolo neúrekom, žili z toho, čo sa na nagazdovalo, no bola dobre pripravená pre život, práca jej šla od ruky. A nielen práca, vedela aj žiť, nikdy sa nesťažovala, mlčky pretrpela krivdu, odpustila a život šiel nerušene ďalej. Tak ju to naučila jej mama v detstve, jej slová si zapísala do duše a riadi sa nimi celý život. A život je predsa tvrdý, ale aj spravodlivý, odmení svoje deti, ak obstoja v jeho skúškach. Usmial sa aj na ňu, kúpili si s manželom vlastný dom a budovali si svoje vlastné šťastie, narodili sa deti, manžel pracoval a ona sa starala o dom a hospodárstvo. Dni plynuli, roky sa striedali, deti rástli a život mal svoju iskru. Vzniklo družstvo a ona tam našla prácu spolu s ostatnými ženami. Život sa stal veselším, deň pri rozhovoroch ubehol rýchlejšie, na družstve pracovala až do odchodu na dôchodok. No čakala ich ďalšia skúška, dom na námestí, v ktorom bývali, sa asanoval, a tak už v pokročilejšom veku sa rozhodli postaviť si nový dom. Aj sa im to veru podarilo, postavili si krásny rodinný dom, v ktorom dnes býva spolu so synovou rodinou. Spolu s manželom vychovali svoje deti, neskôr sa tešili z vnúčat, a dokonca už aj z pravnúčat, venovali svoj čas svojim blízkym, ale aj tomu, čo si ich deň vyžadoval. Kráčali životom, naplňali ho prácou a všetkým, čo prinášal, dobrom, ale aj nepriazňou osudu, raz svietilo slnko, inokedy hmla zahalila ich život.

Život nás často ťažko raní a takou preťažkou skúškou života bola pre ňu smrť jej manžela. Prežili spolu 56 rokov, tak dlho kráčali vedno, až sa im zdalo, že to už inak byť ani nemôže. Zvykli si na seba, spolu niesli svoje bremená a spolu sa aj radovali, no zrazu koniec, ostala sama bezradne stáť, manžel odišiel na večnosť, nič jej ho už nevráti späť. No čas hladí jej tvár, vysušil slzy, vrátil lesk do očí a ona spoznáva, že život má opäť svoje čaro. Našla svoj pokoj, kráča svojimi dňami, vždy má čo robiť. Už v pokročilom veku je sebestačná, navarí, operie, nie je odkázaná na nikoho. Za toto tíško pani JURČOVÁ ďakuje svojmu Bohu, ďakuje za to, že jej doprial zdravie, že vždy ju neomylnne viedol. Pravidelne navštevuje kostol, cestou sa porozpráva so známymi, je veselým, otvoreným človekom, ktorý už dávno pochopil, čo je v živote dôležité. Porozumenie a pokoj, láska blízkych, pocit spolupatričnosti a ľudské porozumenie otepľujú naše dni na tejto zemi. Ku krásnemu výročiu 80. narodenín jej prajem všetko dobro sveta, veľa zdravia a nech ruka Božia drží nad ňou aj naďalej svoju stráž.

Anna Mitaľová

AKO JE TO U NÁS

Pestrú paletu negatívnych správ, ktorú denne prinášajú médiá, a stále častejšie sú to aj rôzne nehody a problémy v rodinách. Je samozrejmé, že si to odnášajú najmä deti a trpia tým práve ony. Ale aj násilie, ktoré je páchané zvlášť na deťoch, ak už nechcem použiť až slovo – týranie.

Takých bolo vlani zaevidovaných na území Slovenska 457. Podľa psychológov sú však nahlásené prípady na polícii len malým zlomkom zo všetkých možných. Podľa UNICEF by si učitelia, lekári, vychovávateľa mali rozšíriť odbornosť o práva detí a psychologické minimum. Nielen výchovní pracovníci, ale každý občan má v tomto prípade ohlasovaciu povinnosť. Treba sa obrátiť na úrady práce sociálnych vecí a rodiny alebo políciu.

Prieskum UNICEF o deťoch udáva, že 6 z 10 detí priznáva, že v rodine sú vystavené agresívnemu správaniu, 16% udáva, že súčasťou toho je aj bitka a toto percento je najvyššie v strednej Európe. Toľko zo štatistiky.

A ako vyznel môj malý prieskum u nás, v našom meste? So zreteľom, že je to oblasť veľmi citlivá a kde sa takmer všetci navzájom poznáme. Oslovila som kompetentné miesta aj nezávislé osoby s otázkou k uvedenej problematike. Prevažoval názor, v prípade potreby osloviť najprv rodičov, pohovoriť si s nimi a pri neúspechu voliť ďalší postup. Uspokojivé bolo konštatovanie, že by to nebolo nikomu ľahostajné a už vôbec nie nechať to nepovšimnuté. (Z názorov viac než desiatky oslovených.)

Z tých , ktorí prichádzajú priamo s deťmi do styku, nikto nezaznamenal v pravom slova zmysle týrané dieťa, i keď niektoré reakcie detí sú výpovedné. Ak sa priblíži učiteľka k dieťaťu a ono inštinktívne uhne telom alebo len hlavou, je to veľavravné gesto. Potvrdzujem to aj z vlastnej učiteľskej praxe. Nenadarmo sa hovorí, že dieťa je zrkadlom rodiny. Čistým a nefalšovaným, najmä malé dieťa.

Ťažkosti v rodinách, nepriaznivá finančná situácia vyúsťujú aj do konfliktných vzťahov. Dospelých aj detí.

Zlá sociálna situácia sa odzrkadľuje na dieťati, na nedostatočnej výžive , hygiene, zanedbanosti vôbec. Konštatovali to učiteľky aj detská lekárka. A som pri konkrétnych inštitúciách, v kompetencii ktorých sa také rodiny ocitajú.

Komunitné sociálne pracovisko pri MsÚ s troma pracovníkmi je na to, aby mali prehľad o takých rodinách, prácou v teréne robia prieskum, priamou návštevou v rodinách posúdia situáciu, poradia a nasmerujú ku konkrétnej pomoci. Konajú tak na niečí popud alebo podľa vlastných poznatkov.

Na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny zaznamenali aj konkrétne prípady. Jeden z podozrenia sex. zneužívania maloletej a druhým bola požiadavka matky s deťmi, ktorá požiadala o možnosť umiestnenia v primeranom zariadení, nechcú žiť ďalej v spoločnej domácnosti s otcom detí. Oba prípady boli postúpené na riešenie kompetentným do Svidníka. Oslovila som aj orgány najkompetentnejšie, mestskú a štátnu políciu. Mestská polícia (zastihla som p. Cinu) nemá v evidencii prípady súvisiace s domácim násilím, i keď vedia o konkrétnych, adresných prípadoch, ale neboli požiadaní o zásah, rovnako ich ani neriešili. V súčasnosti je vo väzbe jeden občan za sústavné výtržnosti, napádanie a opakované narušenie občianskeho spolunažívania.

Na odporúčanie mestskej polície som oslovila aj štátnu políciu, ktorá má takéto prípady zaevidované a aj riešenie je v jej kompetencii.

Npor. Mgr. Jozef Vasilišín potvrdil skutočnosť, že prípady domáceho násillia nie sú ojedinelé. S rôznym stupňom závažnosti a podľa nej sú aj pomenované príslušnou policajnou terminológiou. Potrebovala som informácie vo všeobecnej rovine a tie boli jednoznačné.

Zistené alebo nahlásené prípady súvisiace s domácim násilím sú zaevidované, zdokumentované a riešené. Nahlásené boli buď niektorým členom domácnosti, prípadne ďalších príbuzných. Súvisia s domácim násilím. Polícia eviduje prípady z Giraltoviec aj širšieho okolia.

Pán Vasilišín zdôraznil, že je to oblasť, ktorú má polícia pod drobnohľadom, venuje sa jej mimoriadna pozornosť ako dôsledok početných tragických udalostí na Slovensku súvisiacich s domácim násilím, o ktorých nám denne prinášajú médiá početné informácie.

Navonok hovorím preto, lebo tak, ako sa konštatuje v celoslovenskom meradle, aj v našom meste môžu byť situácie, ktoré ešte neprenikli na povrch. Je len na nás, aby sme k nim neboli ľahostajní.

M. Gazdičová

NAŠE INTERVIEW

Rozhovor s duchovným otcom rímskokatolíckej cirkvi vdp. JÁNOM ANDREJOM

V lete 2006 sa začalo pôsobenie Th.Dr. Jána Andreja v našom meste. Do rímskokatolíckej farnosti zavítal po 10-ročnom pôsobení pána farára Juraja Takáča, aby tu pre približne 2500 katolíckych veriacich prevzal úlohu kňaza a duchovného radcu. Dnes sa chceme s pánom farárom porozprávať o jeho jedenapoločnom pôsobení v našej rímskokatolíckej farnosti.

Pán farár, už pred Vaším príchodom k nám Vás predchádzali chýry, že sem prichádza kňaz, ktorý pochádza z neďalekej Vlače, má teda naše korene, bude dobre rozumieť „svojim“ ľuďom. Zaspomínajte si, prosím, na roky Vášho detstva a ranej mladosti. Čo pre Vás znamenali Vaši rodičia, ku ktorým sa verne hlásite aj v životopisných údajoch vo Vašich knihách?

Narodil som sa 15.10.1950 vo Vlači. Moji rodičia sú Juraj Andrej a Zuzana rod. Hermanovská. Svoje detstvo som prežil v radostnom kresťanskom prostredí rodiny. Moji rodičia viedli nás deti k viere v Boha a v úcte k Panne Márii. Často odmalička ma brali na púte : Levoča, Gaboltov, Obišovce a iné. Svojich rodičov som si vždy vážil, a to najmä za

krásny príklad kresťanského života. Zostali verní Bohu a katolíckej cirkvi. Vždy sa modlili, aby si Pán povolal niektorého z ich synov za kňaza. Boh si vyvolil práve mňa. Za čo som mu nesmierne vďačný, že ma povolal do svojej služby a že mi dal takýchto rodičov. Moje detstvo bolo veľmi krásne a často si naň spomínam a Bohu vzdávam vďaky.

K Vaším spomienkam z mladosti sa určite radia aj zážitky spojené so štúdiom na našom gymnáziu. Predpokladám, že tu sa zrodilo Vaše rozhodnutie študovať teológiu. Čo Vás viedlo k tomuto rozhodnutiu?

Základnú školu som navštevoval v Ďurďoši, na Vlači a v Hanušovciach nad Topľou. Tu už v siedmom ročníku som pocítil volanie Pána a vtedy som mu povedal svoje áno. Ďakujem Bohu, že ma tak skoro povolal, lebo mi to pomohlo prežiť svoju mladosť v nasmerovaní na Boha. Pri nástupe na strednú školu do Giraltoviec sa toto povolanie ešte viac upevnilo. Vtedy o tom nevedel nikto, iba ja a môj Boh. Až pred maturitou sa to dozvedela moja triedna prof. Pani Potašová, ktorá to povedala pánu riaditeľovi Semančíkovi. Im ďakujem za to, že som mohol poslať prihlášku na CMBF do Bratislavy. Na tomto mieste si s vďačnosťou spomínam aj na ostatných vyučujúcich. Pre mňa bola stredná škola prostriedkom získať maturitu, a tak môcť študovať na vysokej škole a stať sa kňazom. Moje štúdiá v Giraltovciach preto prebiehali pokojne, s radosťou v srdci, že dosiahnem to, po čom moja duša túži. Rád som navštevoval tunajší rímskokatolícky kostol, kde som vždy načerpal duchovnú posilu, vtedy ešte netušiac, že raz tu budem farárom.

Z biografie, ktorú som si prečítala vo Vašej knihe kázni vyplýva, že ste prešli viacerými farnosťami východného Slovenska. Všade ste sa stretávali s ľuďmi rôznych charakterov, rôznym prístupom k životu. V ktorých farnostiach ste pôsobili?

Po skončení CMBF v Bratislave som 8.6.1974 prijal kňazskú vysviacku. Viac ako pol roka som bol nezamestnaný. Až koncom roka 1974 som mohol nastúpiť ako kaplán do Bardejova, kde som bol do roku 1976, keď som sa stal správcom farnosti Ľubotín, potom od roku 1987 som pôsobil v Žbinciach a v roku 1990 som sa stal farárom v Sobranciach. V roku 1997 som sa stal farárom v Bystrom a od roku 2006 som farárom v Giraltovciach. Na každé miesto som prichádzal v presvedčení, že ma tam posielala môj Boh. Preto s radosťou v duši a vďačnosťou voči Bohu si spomínam na všetkých, ktorých som v živote stretol. Vo svojich modlitbách myslím na tých, ktorých som pokrstil, a tak im otvoril nebo, ktorým som vyslúžil sviatosť zmierenia, a tak ich zbavil previnení, ktorým som podal Krista v eucharistii, a tak nasýtil ich duše, ktorých som pripravil ku sviatosti birmovania, aby mohli prijať dary Ducha Svätého, ktorých som viedol k oltáru, aby prijali sviatosť manželstva, ktorých som posielal do seminára, aby sa stali kňazmi, ktorých som pomazal olejom chorých pre dobro ich tela aj duše a ktorých som vypravádzal na poslednej ceste na tejto zemi do hrobu, aby tu očakávali vzkriesenie. Už teraz sa teším vo viere, že sa všetci stretneme v nebi u nášho spoločného Otca. Teraz sa o to usilujem s Božou pomocou tu v Giraltovciach.

Po 18- mesačných skúsenostiach s nami, Giraltovčanmi, by ste už zaiste vedeli vyhodnotiť aj nás, ľudí žijúcich v tomto nevelľkom priestore.

Moje pôsobenie v Giraltovciach je ešte len v začiatkoch. Za ten krátky čas som vybadal, že aj tu sú duše, ktoré sú naplnené veľkou túžbou po Bohu. Modlím sa, aby ich náš Pán viedol aj skrze mňa nehodného na bohaté pastviny, kde nájdú dostatok duchovnej potravy pre svoju spásu. Sú tu aj duše, ktoré sa ešte len hľadajú, a preto sa modlím aj za ne, aby čo najskôr otvorili svoje srdce Bohu a pocítili jeho lásku a dobrotu. No sú tu aj duše, ktoré sú ďaleko od Boha, ale aj ich má Pán vo svojej láske, aj na ne myslí, aj ich chce mať vo svojom ovčinci. Kiež by mi Pán dožičil milosť priviesť k nemu aspoň jednu takúto

dušu. Boh chce spásu všetkých, záleží mu na každom človeku, preto sa za tieto duše zvlášť modlím. Boh chce, aby všetci žili v porozumení a jednote.

Posledné desaťročie znamenalo pre Vás intenzívnu prácu na sebazvedelávaní. Kam všade Vás zaviedli cesty za poznaním, ako sa Vám študovalo napr. v susednom Poľsku ?

Práve toto som pocítil pri svojich doktorandských štúdiách v Krakove v Poľsku. Tam som videl, že v každom národe mu je milý každý, kto ho hľadá. Tieto štúdiá ma veľmi obohatili, a preto v nich osobne pokračujem. Vždy sa nájde čas, aby som poznával, čo mi ponúka Boh, a On je nesmierne štedrý a nekonečne dobrý. Nikdy ma o nič neoberá, ale vždy viac obohacuje moju dušu a moje srdce.

V súvislosti so štúdiom zrejme súvisí aj Vaša publikačná činnosť. Mne sa dostala do rúk Vaša kniha, „ Pane, Tvoje slovo“, a to jej tretia časť. Svojimi príbehmi a úvahami vediete čitateľov k zamysleniu sa nad mnohými problémami, charakteristickými pre našu dobu. Pracujete aj v súčasnosti na vydaní ďalšieho diela ?

Ďakujem Bohu, že mi pomohol napísať doteraz šesť kníh. Tri sú z histórie a tri obsahujú kázne, ktoré som povedal v nedele a vo sviatky pre Boží ľud. Mám rozpracované ďalšie dve knihy.

Druhej a tretej nedeli vo Vašej knihe ste venovali zamyslenie nad výchovou detí a vzťahy detí a rodičov. Myslím si, že sú to vari najaktuálnejšie témy, o ktorých treba hovoriť, a nielen hovoriť. V čom robia dnešní rodičia najväčšie chyby pri výchove mladých?

Byť rodičom je veľká zodpovednosť pred Bohom. Rodičia ju zobrali dobrovoľne na seba. Nikdy by sa jej nemali vzdať. To je prvé nie dobré, keď to rodičia urobia. Druhé veľmi škodlivé pre rodinu je, keď rodičia nič nevyžadujú od svojich detí. Viest' deti k zodpovednosti a zodpovednej samostatnosti, toto dnes chýba v mnohých rodinách.

Načrime spolu aj do tém praktických. Bezprostredne po Vašom príchode do Giraltovec sa riešil problém statiky giraltoveckého chrámu. Prednedávnom bol nainštalovaný nový zvon. Aké sú Vaše ďalšie plány s úpravami kostola, stačia jeho priestory i technické vybavenie súčasným potrebám cirkevného zboru?

Statika giraltoveckého kostola a umiestnenie nového zvona vo veži boli práce, ktoré bolo potrebné urobiť už skôr. Čakali na mňa, a tak sa to zrealizovalo pre dobro veriacich. Priestory kostola svojou veľkosťou nepostačujú pojať všetkých veriacich pri bohoslužbách, preto by bolo potrebné tieto zväčšiť. Zároveň pre pastoračnú činnosť vo farnosti je potrebné vybudovať nové priestory. Kostol vyžaduje väčšie opravy vnútra aj vonkajšku.

Aké najdôležitejšie posolstvo by ste chceli adresovať Giraltovcanom zo svojho postu kňaza, ale aj občana Giraltovec?

Ako kňaz som prišiel do Giraltovec pomáhať duším na ceste spásy na ceste do neba. Preto Vás chcem všetkých povzbudiť k hľadaniu pravdy. Nezostaňte tými, ktorí sa jej iba dotýkajú, ale nevlastnia ju vo svojich dušiach. Ak prijmeme pravdu, prijmeme Boha a on nás urobí šťastnými. Neprijať pravdu znamená prijať polopravdu alebo dokonca lož. Boh je Pravda.

A posledná obligátna otázka, ktorou ukončíme náš rozhovor – Vaše životné krédo ?

Celý život som sa snažil žiť: Nič som nečakal od Boha a čakal som od Neho všetko. A Boh mi dal všetko. Splnil všetky moje túžby. Za to mu nebudem nikdy dostatočne vdáčný. Chcem Ho chváliť a oslavovať aj počas ďalšieho môjho života.

Ďakujem Vám za čas, ktorý ste venovali odpovediam na moje otázky. V mene čitateľov, ale aj všetkých Giraltočanov Vám želám predovšetkým zdravie, trpezlivosť, veľa elánu a vytrvalosti vo Vašom poslaní a nech si slová, ktoré adresujete veriacim, nájdu cestu k ich srdciam, aby našli uplatnenie aj v praktickom živote.

Alžbeta Škurlová

TAK TO VIDÍM JA !

Jedno kórejské príslovie hovorí: „Múku osievaj dlho, ale hovor krátko.“

Toto príslovie sa dá aplikovať aj na rómsky život. V každom spoločenskom zriadení sa hovorilo a hovorí veľmi dlho o tom, ako by sa mal rómsky problém riešiť, čo by sme mali robiť, ale v praxi to vyzerá celkom ináč, lebo každý vyskytujúci sa problém alebo každá, aj keď dobrá myšlienka, sa rieši veľmi krátko bez toho, aby sa došlo k požadujúcemu cieľu. Je to iba nárazové, a preto sú výsledky v riešení rómskeho problému také slabé a stoja na veľmi slabých základoch. Podľa môjho názoru je to múdre príslovie, lebo raz darmo, ak sa robí opačne, ako hovorí príslovie, potom nečakajme výsledky adekvátne tomu, o čom sa stále hovorí. Bolo by načase, aby problémy, ktoré sú s rómskym etnikom, sa riešili postupne.

Štát na riešenie rómskeho problému vynakladá veľké peniaze, ale výsledky sú buď žiadne, alebo len veľmi mizivé. Každý problém, ktorý sa rieši, sa nedotiahne do konca, ale peniaze sa minú.

Niektoré organizácie sa chvália, čo ony urobili, ako to zorganizovali, ale ak sa pozrieme na každý jeden projekt týkajúci sa Rómov, tak môžeme konštatovať jedno. Áno, projekt sa uskutočnil, ale výsledok je veľmi krehký, lebo tá zanietenosť organizátorov trvá veľmi krátko, a to len dovtedy, pokým sa vyčerpajú finančné zdroje. Potom už nikoho nezaujímá, či tie zdroje priniesli nejaký úžitok, alebo či to, čo sme chceli, je dlhodobejšieho charakteru, alebo robili sme iba preto, aby sa povedalo: áno, urobili sme to, ale už sa nepovie aj „B“, či sa urodilo nejaké ovocie, alebo padlo to na užitočnú pôdu a teraz budeme brať iba úrodu.

Je pravdou, že veľký podiel na tom, či sa niečo urodí, alebo nie, majú samotní Rómovia. Veľká časť Rómov aj teraz má myslenie také, aké malo pred 50-rokmi. Rómovia zaspali premenu svojho myslenia. Stále chcú byť odkázaní na druhých, im zmena - premena nič nehovorí. Kto za to môže, že Rómov, nie všetkých, sa premena myslenia nedotkla? Žijú si, ako žijú, iba ak prichádza k nejakému nešťastiu alebo k situácii, keď sa to bytostne dotýka ich, vtedy sa trochu rozumové bunky prebudia.

Kto doviedol Rómov k tomu, že sa ich premena myslenia nedotýka? Podľa mňa, v každom zriadení spoločnosť, ktorá im stále prízvukuje, že veď vy ste takí a o vás sa treba starať, vám dáme všelijaké soc. dávky a je dobre. Ale ak by spoločnosť – zriadenie povedalo dost', priložte ruku k dielu, pohnite rozumom, snažte sa, aby aj u vás došlo k premene myslenia, my vám dáme, čo vám patrí, ale vy si to musíte zaslúžiť. Vtedy možno by sa ľady pohli. Demokracia, nedemokracia, je treba tento problém riešiť nie v rukavičkách, ale tak, aby to Rómovia pocítili, že to, čo spoločnosť chce, je dobré a je to pre nich.

Príklady, ako sa rómske problémy nemajú riešiť, vidíme na Spiši, Gemeri, Záhorí, ale aj na juhu Slovenka. Príklady, ako sa problémy majú riešiť, vidíme hlavne vo Svidníckom okrese

a hlavne u nás v Giraltovcich. Som rád, že premena myslenia zasiahla giraltovských Rómov aspoň na 50%. Som rád, že k tomu prispelo a prispieva vedenie mesta, ale aj ostatní spoluobčania. Bodaj by tak bolo na celom Slovensku!

Lebo raz darmo, to kórejské príslovie sa plne stotožňuje s činnosťou vedenia mesta v oblasti rómskej problematiky !

„Múku osievaj dlho, ale hovor krátko.“

Tak to vidím ja!

Jozef Cina

DVAKRÁT O NÁS

Potešiteľným bol údaj o predaji kníh za uplynulý rok, vraj Slováci nakupujú viac kníh. Tento údaj mohol len potešiť, po rokoch s nepriaznivým vývojom na knižnom trhu. Rovnako priaznivo sa chcem vyjadriť aj o našom kultúrnom stánku, Mestskej knižnici s ponukou jej bohatej bibliotéky. Ale knižnica plní aj druhú funkciu a rovnako pozitívnu. Je akýmsi neoficiálnym miestom, centrom na stretnutia, na rozhovory, na výmenu názorov.

A je tiež miestom, kde sa „rodí“ náš Spravodajca. Nepoznám lepšie, vhodnejšie miesto s priaznivejšou atmosférou, ako je prostredie našej knižnice. Akoby za múrmi tejto starej budovy pretrvávalo čosi po jej dávných obyvateľoch. Pohoda, pokoj a vôbec, priaznivá klíma, ku ktorej prispieva vedúca knižnice A. Mitaľová. A práve z častejších návštev knižnice vyplývajú aj tieto moje pozitívne poznatky a stretnutia s rôznymi návštevníkmi – čitateľmi.

A takým bolo aj stretnutie s matkou početnej rodiny, ktorá vracala peknú kôpku prečítaných kníh. Pýtame sa jej, kedy na to berie čas a vôbec, odkedy ...

Odpovedala rýchle a konkrétne, Vraj odkedy sa naučila čítať. Rovnako aj staršia pani dôchodkyňa, ktorá si už pomaly nemá čo vypožičať. Príjemné je stretnúť tu aj matku s deťmi aj starú mamu s vnúčaťom. Rôzni návštevníci majú rôzne želania vyplývajúce zo štúdia, práce, zamestnania. A tá naša knižnica je tu pre nich. Je nezastupiteľná svojím obsahom, svojou úlohou. Aktuálna nielen v marci, Mesiaci knihy, ale po celý rok. Toto všetko je tá pozitívna stránka smerujúca do vlastných radov. Potvrďuje to stály záujem o čítanie, nielen nutnosť či povinnosť. Nech by tak bolo aj v budúcnosti, ba ešte viac. Možno by sme aj my prispeli k zmierneniu nelichotivej bilancie v čítaní podľa najnovšej správy, ktorú priniesol z Bruselu minister školstva Ján Mikolaj. Vraj spomedzi 27 krajín EÚ patria slovenské deti v čítaní medzi najhoršie. Väčšie problémy majú už len Rumuni a Bulhari.

Záujem o čítanie, výchova čitateľa sa nedá docieľiť ani príkazom či povinnosťou. Čitateľa pre čítanie možno len získať od najútlejšieho veku počnúc. Je to úloha pre rodičov, učiteľov a všetkých, ktorí majú na dieťa vplyv. Nech by sa nám darilo.

Tak ako už neraz predtým, nasmerujem pozornosť tiež do vlastných radov, ale už menej lichotivo. Uznávam, že s obohranou témou, ale stále rovnako aktuálnou. Nuž, je to o našej ľahostajnosti a nepochopení, že si sami a úmyselne a tiež vedome znečisťujeme, znepríjemňujeme náš životný priestor.

Neobstojí konštatovanie, vraj nech vyčistia, pozametajú pracovníci z VPP, sú na to: (Sama som to počula). Prízemné a poľutovaniahodné konštatovanie. „Je toľko špiny a odpadkov, kde sa len pozriem, ani neviem skade máme začať,“ konštatoval po sviatkoch p. J. Hliboký – VPP. Ponúkli sa občanom aj jednorazové „odpadkové vrecia“ na kovových stojanoch, ale aj tie sú neraz prevrhnuté alebo úmyselné pretrhnuté. V areáli MŠ som stretla p. Havrilu, ich zamestnanca, tiež s vrecom, ktorého obsah sa naplňal a tiež odpadkami s ich areálu a rovnako

po sviatkoch. Rovnako aj za ohradou okolie MŠ od začiatku Záhradnej ulice je pokryté pestrou vzorkou obalov rôzneho druhu – sladkostí, nápojov, cigariet. To však ešte len na jarne upratovanie čaká. Ušetrené nie je ani okolie a priestor okolo rímskokatolíckeho kostola. Je tiež znečistené rôznymi odpadkami, vrátane zbytkov po fajčiariach. Na nepriaznivú situáciu upozornil p. farár a požiadal, aby sme neboli ľahostajní a zasiahli a upozornili, ak sme svedkami takých neprístojností, i keď nie vždy budeme úspešní. Je overené, že najlepším prostriedkom výchovy je príklad. Ale môžeme často vidieť, že aj rodič odhodí priamo pod nohy a pred dieťaťom obal z ponúkanej sladkosti. Tu príklad nesvedčí v prospech dospelých, rovnako ako otrasne vyzerajúce nafilmované odpadkové stanovište v našom meste, ktoré som mala možnosť vidieť. Od disciplinovaných nájomníkov, čistých a uprataných miest, až po doslova smetiská – skládky príznačné skôr pre Luník IX v Košiciach. A to aj napriek tomu, že ich súčasťou sú kontajnery na separovaný zber. Aj to je o nás, o našej ochote nahliadnúť do vlastných radov.

M. Gazdičová

Ďalšie práce žiakov Gymnázia v Gíraltovcích na tému „Hradné povesti“, ktoré sa v školskom roku 2006/2007 zúčastnili súťaže „Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko“

HRAD ČIČVA

Začiatkom 16. storočia sa na východnom Slovensku majiteľmi hradu Čičva stala rodina Drugethových. Významným príslušníkom tejto rodiny bol Štefan Drugeth so svojou manželkou. Počas manželského spoluzitia sa im narodilo veľa detí, no Štefan Drugeth mal pocit, že mu stále niečo chýba. So svojou manželkou sa oženil iba z povinnosti, preto necítil k nej žiadnu lásku, ale iba úzku väzbu - deti. Jeho srdce patrilo krásnej chyžnej, ktorá chodila upratovať komnaty. Jedného dňa, keď vošla do jeho komnaty, Štefan už nevydržal a vyznal jej lásku. Najprv sa vzpierala, ale potom aj ona vyradila svoje city k nemu. Odvtedy sa často tajne stretávali a sľubovali si vernú lásku. Po roku sa im narodil rozkošný synček. Štefan bol veľmi šťastný a svoje šťastie už nedokázal ukrývať. Manželka tušila jeho neveru, ale nič mu nevyčítala, pretože na neho už dávno zanevrela. Všetko bolo pekné a ideálne, ale len dovtedy, kým tento hrad nenapadol Štefan Zápoľský so svojou armádou. Ten ho podpálil a Štefanovi Drugethovi neostávalo nič iné, než ujsť so svojou ženou a deťmi. Chcel zachrániť aj svoju krásnu chyžnú, no najprv odvedol ženu a deti do bezpečia a potom sa ponáhlal k hradu po svoju lásku, ktorá mala na neho čakať aj so synčekom. Aké však bolo jeho prekvapenie, keď uvidel hrad v plameňoch. Zúfalý začal pobehovať sem a tam a vyvolávať meno svojej milej. Tá akoby sa bola pod zem prepadla. Našiel iba zlatý medailón, ktorý jej raz daroval. Vzal medailón pevne do ruky a utekal, ako len vládol, lebo sa už blížili vojaci.

Nešťastný sa vrátil k svojej manželke a deťom. Trvalo veľmi dlho, kým sa z toho spamätal. Často navštevoval zrúcaniny svojho hradu a tajne dúfal, že ona ho tam bude čakať. Medzi ľuďmi z okolia sa šírili reči o tom, že okolo hradu sa prechádza každý večer žena s dieťaťom v náručí. Dodnes sa povráva, že tam čaká na svojho milého a jej duša nebude mať pokoj, kým sa po ňu jej milý nevráti.

Kristína Ondovová, Patrícia Kristiňáková
tercia Gymnázium Gíraltovece

KAPUŠIANSKY HRAD

Na skalnatom výbežku, zvanom Zámčisko, sa týčil kedysi hrdý a pyšný Kapušiansky hrad. Dnes z neho existujú iba zrúcaniny. Od vzniku hradu sa na ňom vystriedalo veľa majiteľov. Jedným z nich bol aj Andrej Kappy, ktorý hrad znova postavil a vybudoval tu nové a mohutnejšie opevnenie. Okolie hradu zabezpečil vysokými hradbami, takže bol veľmi dobre chránený pred svojimi nepriateľmi. Nejednen kráľ mu závidel také silné obydlie a nejednen tajne dúfal, že raz sa toho hradu zmocní. Vo vnútri hradu dal postaviť aj dve strážne veže. Netušil však, že jedna z nich bude svedkom jeho veľkého nešťastia.

Kráľ Matej veľmi túžil dobyť tento hrad a stať sa jeho pánom. Stále rozmýšľal, ako sa k nemu čo najľahšou cestou dostať. Vedel, že tento pyšný hrad len tak ľahko nedobyje žiadnymi delami a inými obliehacími strojmi. Dlhو uvažoval, akým klamstvom dostať Andreja Kappyho. Konečne na to prišiel. Dozvedel sa, že majiteľ hradu je práve na dlhšej vojenskej výprave a doma ostal iba jeho syn. Prezliekol sa za starého chudobného žobráka a prišiel k hradu. Zabúchal silno na bránu a tú mu otvorili strážcovia. V tej chvíli zvalil sa na zem a predstieral, že je veľmi vysilený. Strážcovia ho priviedli na dvor, na ktorom cvičil so svojím koňom jediný syn Andreja Kappyho. Ten sa zľutoval nad úbožiakom a prikázal strážcom, aby ho nakŕmili a nechali oddýchnuť v jednej komnate na hrade. Dali ho práve do tej komnaty, kde viseli kľúče od hradnej brány. Kráľ Matej iba na to čakal. Keď sa strážcovia vzdialili, rýchlo vyskočil z postele a začal hľadať kľúče od hlavnej brány. Po niekoľkých minútach, keď sa mu ich podarilo schovať do vrečka žobráckych nohavíc, opäť si ľahol a tváril sa, že oddychuje. Po niekoľkých hodinách vošli do izby strážcovia a úbohého žobráka s plným batôžkom jedla odprevadili k hlavnej bráne. Ten sa poďakoval za pohostinnosť a odišiel.

O krátky čas sa opäť vrátil, ale teraz aj so svojím vojskom. Zajali hradnú stráž a pomocou ukradnutého kľúča sa dostali na nádvorie. Obkľúčili celý hrad. Na ich hluk sa všetko panstvo a sluhovia zobudili. Syn Ján zbadal z okna neznáme vojsko a vyšiel von, aby chránil hrad svojho otca. O chvíľku na to sa ocitol zoči-voči kráľovi Matejovi, v ktorom spoznal úbohého žobráka, ktorému pomohol. Hneď sa dovtípil, ako ho oklamal. Neľútostní vojaci napadali obyvateľov hradu. Janko tvrdo bránil hrad, pretože si uvedomil, že to vlastne zapríčinil on. Obyvatelia hradu nevládali odolávať presile, nakoniec podľahli vojsku kráľa Mateja. Mladý Janko nechcel zomrieť rukami nepriateľa, preto vybehol na jednu z dvoch veží a skočil z nej.

Po niekoľkých dňoch sa Jankov otec vrátil z výpravy a doma ho čakalo nemilé prekvapenie. Jeho jediný syn bol mŕtvy a hrad v rukách kráľa Mateja. Prehorko zaplakal. Aj on chcel skočiť z hradnej veže za svojím synom, ale Matej mu to nedovolil. Prišlo mu ho veľmi ľúto, preto mu prenechal hrad. Andrej Kappy sa naďalej staral o hrad, ale smútok za svojím jediným synom mu zo srdca nikdy nezmizol.

Nikola Juríková, Veronika Strončeková
sekunda Gymnázium Giraltovce

Opäť v celoslovenskom kole

7. 2. 2008 sa v Prešove konalo krajské kolo recitačnej súťaže povestí Šaliensky Matko. V 2. kategórii našu školu, mesto i okres reprezentovala Silvia Štrusová – žiačky prímý 8-ročného gymnázia. V silnej konkurencii 11 okresov Prešovského kraja Silvia Štrusová recitovala

povešť od Petra Straku Čertova jaskyňa a bojovala statočne. Na dlhú prípravu na súťaž si Silvia spomína:

V októbri mi pani profesorka Blanka Val'ovská, ktorá ma učí slovenský jazyk a literatúru, dala zaujímavú povešť. K tomu dodala: „ Keď sa nám ju podarí ju dobre stvárniť, pôjdeš na okresné kolo súťaže Šaliensky Matko.“ Veľmi som sa tešila. Netušila som, čo ma čaká. Cvičili sme každý deň. Práca s textom bola „ ťažká robota“, ale veľa som sa naučila o prednese.

Prišiel deň okresného kola. Bola som plná očakávania. Aj napriek svojej „neskúsenosti“ som zvíťazila a postúpila do krajského kola.

O Silviinom výkone nám porozprávala jej p. profesorka PhDr. Blanka Val'ovská.

Silvia je talentovaná, má dobrú predstavivosť, vie veľmi dobre precítiť text. Na recitačnej súťaži bola nováčikom. Aj napriek tomu odbornú porotu i divákov zaujala hádam všetkým – čistou výslovnosťou, dramaturgiou textu, bravúrne zvládnutými prozodickými javmi, ozvlášťujúcimi prvkami. A to jej vynieslo fantastické prvé miesto s postupom do celoslovenského kola, ktoré sa bude konať už koncom februára v Šali.

Naše malé Gymnázium v Giraltovciach má vynikajúcich recitátorov, pretože v tomto školskom roku sa môže hrdiť už druhou účasťou recitátorov v celoslovenských kolách.

(kpš)

Týždeň na lyžiach

4. februára 2008 okolo 7. 30 ráno začalo byť okolo budovy Gymnázia v Giraltovciach mimoriadne rušno. Niektorí študenti prichádzali do školy s nezvyčajne veľkými batohmi a na pleciach si niesli lyže. Na tvárach mali úsmevy, ktoré boli zjavnou predzvesťou toho, že ich čaká týždeň plný športu a zábavy.

Počas cesty autobusom sme neskrývali zvedavosť a netrpezlivo sme očakávali, kedy to konečne príde. Po necelej hodinke cesty celý autobus zaburácal radosťou. Všetci sme zvedavo vyzerali z okien, pretože pred nami sa objavil nápis – Medvedie, cieľ našej cesty. Po chvíľke autobus zastal a každý sa ponáhľal k dverám.

Po krátkom oddychu sme si pripli lyže a hor sa na kopec. Naši inštruktori nás rozdelili do piatich skupín, aby sa každý naučil čo najviac z lyžiarskych zručností. Aj keď s troškou neistoty, každý z nás nakoniec nasadol na vlek a vyviezol sa až celkom hore. Dolu to už išlo ťažšie, ale vďaka skvelým pánom inštruktorom, našim profesorom, to napokon každý podľa svojich schopností zvládol.

Hneď v prvý deň sme sa všetci skamarátili a vytvorili výborný kolektív. Počasie nám však veľmi neprialo, a tak na druhý deň dokázali zľadovatený svah zdolať len tí najskúsenejší a najodvážnejší. Pre ostatných bola pripravená zábavná prechádzka po okolí. Nasledujúci deň sme sa preto vybrali zdolávať iný, síce omnoho väčší svah, na ktorom sme však mali výborné podmienky na lyžovanie.

Po mnohých pádoch a odreninách sa napokon každý z nás naučil základom lyžovania. Lyžiarsky výcvik sme ukončili pretekom na zjazdovke, v ktorom sa stal každý účastník svojím spôsobom víťazom. Počas celého lyžiarskeho výcviku sme sa výborne zabávali, vynikajúco si oddýchli, našli sme si nové priateľstvá a upevnili tie staré.

Žaneta Miženková, sexta
Gymnázium Giraltovece

TELERÁNO

„My, a dostať sa niekam z tejto školy, z tohto mesta a východu?“ ... Takto reagovali žiaci na moje rozprávanie o ich povolani, ktoré /podľa mňa/ je pekné, ale náročné. Rozprávam o žiakoch našej školy ZSS SD Jednota v Giraltovciach. Po tejto rozprave mi napadlo, čo tak napísať do TV Markíza a vystúpiť v publicistickej relácii „TELERÁNO“. Po nápade nasledoval čin a jednoducho som poslala list, ale v kútiku duše som si nebola istá, obavy rezonovali mojím vnútrom. Urobila som dobre? Či nie? Plno nezodpovedaných otázok, odpoveď je v budúcnosti. A tá na seba nenechala dlho čakať, nápad sa pretavil v realitu, dňa 30.1.2008 sa žiaci našej školy Dominik Kačmár ako kuchár, Lenka Mrazeková ako barmanka a Petra Zvodzová ako čašníčka. Toto trio reprezentovalo našu školu v TV-Markíza v živom vysielaní v publicistickej relácii TELERÁNO. Bolo tam super! Vidieť naživo moderátorov a ostatných hostí, ktorých vidíme len na televíznej obrazovke. No bol to aj stres, napätie a adrenalín, veď prezentovať sa na televíznej obrazovke nie je jednoduché. No potešilo ma, lebo moji zverenci boli skvelí, zvládli svoju úlohu a výborne reprezentovali svoju školu. Navždy bude moju dušu hriať veta: „Pani majsterka, vďaka vám máme pamiatku na celý život, ďakujeme.“ Toto ich vyznanie ma presvedčilo, že moja práca má význam, že má svoje opodstatnenie, len im treba veriť. Moji žiaci ďakovali mne, ale ja chcem aj touto cestou poďakovať Mestskému úradu za finančnú dotáciu, vďaka ktorej sme sa mohli tejto nádhernej relácie zúčastniť.

Jana Šebešová, MOV

Ten, kto sa nemohol pozerat' na naše vystúpenie v televízii, má možnosť kliknúť si na www.markíza.sk archív TV. Fotodokumentácia: www.zssgiralt.szm.sk

NAŠA - SUPÉÉÉER AKCIA !

Žijeme spolu celá škola, všetci sa tešíme, keď sa veci daria, keď život kráča po rovnej línii, vtedy sa naše srdce teší a oči smejú. Takúto spoločnú radosť sme všetci, celá naša škola, žiaci, učitelia a naši dobrovoľníci Vilma, Michaela z Litvy a Vincent z Nemecka zažili dňa 5. februára 2008, keď sme sa zišli na spoločnej akcii. A bola to veru akcia nad akcie! Vívala nás prekrásne vyzdobená trieda, práve tam sa malo opäť po roku rozhodnúť, ktoré z našich dievčat sú najkrajšie, najšikovnejšie a najmúdrejšie. Veru, ťažká úloha, veď nám sa všetky naše žiačky javia ako správne dievčatá.

Do súťaže sa prihlásilo 10 dievčat, 4. ročník reprezentovala Kristína Fedáková, 5. ročník Eva Cínová, Irenka Fedáková, 6. ročník Natália Fedáková, Simona Juhasová, 7. ročník Katarína Petová, Simona Šamková a Štefánia Fedáková, no a 9. ročník zastupovali Božena Cínová a Miroslava Kurejová. V priebehu týždňa si dievčatá pod dohľadom triednych učiteliek nacvičovali voľnú disciplínu, účesy a makeup, precvičovali základy etikety, aby v deň súťaže zabodovali. Verdikt poroty znel nasledovne: Miss Špeciálnej základnej školy pre rok 2008 získala Miroslava Kurejová. Na II. mieste sa umiestnila Štefánia Fedáková, na III. mieste vystúpili Katka Petová a Kristínka Fedáková. Miss sympatia pre rok 2008 sa stala Kristínka Fedáková. Korunky víťazkám nasadila minuloročná miss Miriam Šamková. Z rúk riaditeľa školy Mgr. Petra Kimáka-Fejka obdržali tie najkrajšie dievčatá vecné dary, ktoré sme získali cestou sponzorov. Sladké odmeny pre všetky zúčastnené dievčatá do súťaže zabezpečila pani učiteľka Dana Varganinová, ktorá bola spoluorganizátorkou súťaže.

Riaditeľ školy po vyhlásení súťaže spríjemnil atmosféru pozvaním všetkých dievčat na parket. Podal obdivuhodný výkon, keď pri príjemnej hudbe, ktorú mixoval dižokej Daniel Varganin, povykrúcal všetky dievčatá, určite si to navždy zapamätajú. Touto cestou ďakujeme nášmu dižokejovi, že už po druhýkrát nám venoval svoj čas. Parket nenechali opustený ani ďalší členovia poroty, učitelia a naši zahraniční hostia, ktorí predviedli veľmi slušné tanečné výkony. V roli moderátorky sa osvedčila Mgr. Martina Vertal'ová. Vďaka jej vtipným monológom a reakciám pri súťažných kolách sme prežili veľmi príjemné a veselé popoludnie.

S víťazkou súťaže Miss ŠZŠ 2008 moderátorka Mgr. Martina Vertal'ová urobila krátky rozhovor:

1. Aký je tvoj životný cieľ ?

Teším sa, že keď raz budem mať vlastné deti. Chcela by som im vytvoriť pekné zázemie a detstvo.

2. Máš nejakú zlú vlastnosť?

V súčasnej dobe vnímam svoj najväčší nedostatok – medzery v predmete slovenský jazyk a matematika, ktoré mi pravdepodobne nedovolia prestup na klasickú Základnú školu v Giraltovciach, čo ma veľmi mrzí, pretože mojím snom bolo stať sa krajčírkou a z našej školy tú možnosť nemám.

3. Čo podľa teba najviac zapôsobí na porotu ?

Žiadny zaručený recept na to nie je. Nieкто môže zapôsobiť svojou krásou či šarmom, prirodzenosťou a vystupovaním. Každý má v sebe niečo kúzelné, preto by sa mali správať nenútené, aby ich vlastnosti vynikli.

4. Čo bolo v súťaži najťažšie?

Hoci rada rozprávam, ale pri odpovediach na vytiahnutú otázku som mala veľkú trému, teraz by som odpovedala úplne ináč.

Víťazky poznáme, diskotéka bola super, takže veľké ĎAKUJEM patrí všetkým, ktorí prispeli k tomuto popoludniu.

E. Virostková

ZPOZ

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali

Annu Palečkovú
Lauru Imreovú

V mesiaci marec svoje životné jubileá oslávia:

Božena Vašková	50	Anna Gačová	65
Gabriela Ťukotová	50	Alžbeta Končárová	65
Helena Sušinková	55	Mária Bencúrová	65
Anna Medvecová	55	Ing. Ján Packo	65
Rudolf Harčarik	55	Antónia Verešpejová	70

Dušan Kurej	55	Mária Eliášová	70
Jozef Hudáček	55	Helena Bajcurová	75
Jaroslav Medvec	55	Anna Švačová	75
Michal Krajňak	55	Anna Fečová	75
Andrej Majer	55	Anna Jurčová	80
Božena Kurečajová	60	Anna Rybáriková	80

Manželstvo uzavreli:

Marek Dreveňák - Lucia Peštová
Giraltovce Giraltovce

ŠPORT

VOLEJBALISTKY BOJUJÚ O KONEČNÉ UMIESTNENIE

TJ Sokol CVČ Giraltovce sa už od svojho založenia venuje volejbalu .O tomto peknom športe sa v giraltovskej verejnosti hovorí oveľa menej ako o futbale. Práve TJ Sokol dosiahol v minulosti veľké úspechy nielen v regionálnych súťažiach, ale aj v republikových zápoleniach. V súčasnosti reprezentujú mesto staršie žiačky v MOV(majstrovstvo oblasti východ). Táto súťaž už má za sebou základnú časť. V tejto prvej časti dievčatá obsadili tretie miesto za áčkom a céčkom Svidníka, ale o štyri body predbehli Bardejov. Ďalšia časť prebieha turnajovým spôsobom u každého účastníka. Tu sa hrá už o konečné umiestnenie. Doteraz sa uskutočnili tri turnaje, a to v Giraltovciach, Bardejove a Stropkove.

Výsledky turnaja v Giraltovciach:

Výsledky turnaja v Bardejove:

Giraltovce – Bardejov 2:1

Bardejov-Giraltovce 0:2:

Giraltovce - Svidník B 2:0

Stropkov B – Giraltovce 2:0

Giraltovce - Stropkov B 0:2

Svidník B – Giraltovce 2:1

Tabuľka po dvoch turnajoch: 1.Stropkov 6 6 0 12:2 12

2. Svidník B 6 3 3 8:7 9

3.Giraltovce 6 3 3 7:7 9

4.Bardejov 6 0 6 1:12 0

Z turnaja v Stropkove ešte nemáme výsledky a v marci sa uskutoční posledný turnaj vo Svidníku. Po nich čakajú na Giraltovčanky zápasy o konečné umiestnenie.

Z KUCHYNE MFK SLOVAN GIRALTOVCE

- Mužstvo dospelých absolvovalo sústredenie v Tatranskej Kotline ,kde malo vytvorené výborné podmienky na prípravu

- V súčasnosti prebiehajú rokovania o prípadných odchodoch a príchodoch futbalistov. Najväčším problémom a doslova až nočnou morou sú hosťovania dohodnuté v minulosti, ako aj prípadné hosťovania hráčov, ktorí chcú prísť do Giraltoviec. Výbor MFK si vytýčil cieľ angažovať hráčov v budúcnosti len na prestupy. Týka sa to príchodov z nižších súťaží, pričom by sa hosťovanie realizovalo z klubov prvej, druhej a tretej ligy. Dôvodom je skutočnosť, že materské kluby pýtajú za hosťovania vysoké odstupné a navyše sa im hráči zo Slovana vracajú s oveľa lepšou výkonnosťou a kvalitou. Hosťovania sú krátkodobé a pomôžu len na časť sezóny. Pre výbor MFK to bude trnistá cesta, ale svoj efekt by mala priniesť už v roku 2009.
- Z mužstva odišli na hosťovanie Tkáč do N.Myšle a Cauner do Bardejova
- Do Marhane na prestup odišli A.Čuška, Halek, Štinčík, na hosťovanie P.Čuška. Za nich prišiel na prestup Kostár.
- L.Jurčovi bolo zrušené hosťovanie v Lúčke.
- V riešení sú príchody Peržela z Kračúnoviec, Pagurka z Hlinného a Žarnaya z Pušoviec. Z Bardejova by mali prísť dvaja futbalisti ako náhrada za Caunera.
- Výsledky prípravných zápasov:
 - Kežmarok - SLOVAN 0: 6 góly: Blaško 2, Uhrín, Digoň, P. Partila, Čabala
 - Hrabušice - SLOVAN 1:3 góly: Blaško 2, Uhrín
 - Bardejov - SLOVAN 0:2 góly: Vojta, Blaško II m
 - Sp.N.Ves - SLOVAN 2:0
 - Pušovce - SLOVAN 0:1 gól Uhrín
- Dorastenecké družstvo MFK Slovan odohralo dva prípravné zápasy. V Lúčke zvíťazili 4:2 a v Kračúnovciach podľahli dorastu 1:2

MVDr. Miroslav Deutsch

NAPRIEČ SLOVENSKOM

Kedysi, keď bolo menej dopravných prostriedkov a ľudia chodili viac pešo, pohybová zložka turistiky sa pokladala za nutnú podmienku poznávania.

Chôdza sama osebe má vplyv na psychické procesy. Aktívny presun pešo, na lyžiach, na bicykli, doplnený činnosťou, ktoré priamo súvisia s turistikou / nosenie, rúbanie dreva / alebo obohacuje turistiku / šport, hry, súťaže / je pre nás vítanou možnosťou zabezpečenia si rovnováhy medzi príjmom a výdajom energie a posilniť v činnosti vlastné srdiečko. Jean Rousseau raz povedal „ Skoro ani nemôžem myslieť, keď zostávam na mieste, moje telo musí byť v pohybe, ak sa má do neho dostať môj duch.“

Nedostatkom pohybu trpia v súčasnosti nielen dospelí, ale aj deti. Nedostatok pohybu vedie k obezite. Ako prevenciu proti obezite a chorobám krvného tlaku sa odporúčajú vytrvalostné cvičenia v dostatočnom rozsahu a intenzite, z nich sa hodí najmä chôdza, beh na lyžiach, jazda na bicykli. Mnohí bývalí športovci, ktorí boli zaťažovaní tréningom, pociťujú v seniorskom veku nedostatok pohybu, a preto forma týchto vytrvalostných cvičení je ideálna. Keďže prichádzam do tohto veku, moje pohybové aktivity sa zintenzívňujú. Pomôcť svojmu telu, odreať sa od pracovných povinností, prežiť voľné chvíle, plne sa priblížiť k prírode, k sebe samému, preto som vstúpil do klubu turistov, s ktorým organizujeme rôzne turistické pochody. Jedným z nich je dlhodobý diaľkový pochod : Dukla – Bratislava, ktorý ma vždy lákal. Tento pochod som absolvoval v rôznom časovom období a s rôznymi skupinami turistov, niektoré dni aj sám. Samozrejme, že na to som sa pripravoval dlhší čas. Učil som sa

techniku chôdze, aby bola uvoľnená a prirodzená, s trochu kratšou dĺžkou kroku. Rytmus rúk a krokov aby bol vhodný. Dôležitý prvok pri chôdzi, hlboké a rytmické dýchanie, kedy pľúcami pomáha pri dýchaní aj bránica.

V turistike však vždy uplatňujeme nielen zdravotný a relaxačný, ale aj poznávací a zážitkový moment. Pri turistike chôdzi strednej intenzity je tempo krokov 90-120 krokov a tempo 4-5 km. Pri chôdzi používam krokomer na meranie prejdenej vzdialenosti a aj palice, podobne ako pri lyžiarskej turistike, tak sa záťaž preniesie na všetky svalové partie a končatiny. Pulzová frekvencia sa takto zvyšuje o 5-15 úderov srdca a unavím sa až o 30 % menej. Osobne používam pri túrach často tzv. „ruskú chôdzu“ jednu hodinu šliapem, 10 min. oddychujem. Najdôležitejšou hodnotou pri turistike je stravovanie, prísun energie, soli, vitamínov a vody.

Pri mnohých túrach som sám na sebe zisťoval stav svojej výkonnosti, teoretické vedomosti uplatňované v praxi. Všetky tieto poznatky ma viedli k rozhodnutiu vydať sa na dlhšiu diaľkovú túru. Jedného dňa sa mi môj priateľ zdôveril, že odchádza na diaľkový pochod Dukla – Bratislava a či by som ho na niektorých túrach nesprevádzal. Slovo dalo slovo a môj sen bol na obzore.

V ďalších častiach by som vám priblížil túto krásnu turistickú cestu, ktorá viedla cez niekoľko pohorí, veľa dolín, dedín a lúk, kde som videl veľa zveriny, krásne lesy, veľa ubytovní aj senníkov a hlavne stretol mnoho dobrých a statočných ľudí.

Tento pochod bol rozdelený do piatich etáp po päť – šesť dní. Spolu dvadsaťšesť dní. Počasie bolo rôzne, slnko, dážď, zima, vietor, preto oblečenie bolo veľmi dôležité.

I. etapa : Dukla – Kysak

1.deň. Pri príležitosti Karpatsko-dukelskej operácie prechádzame historickú Duklu autobusom ako skupina turistov. Položíme kvety k pamätníku padlým vojakom 2. sv. vojny. Po starej ceste sa dostávame k starému lietadlu, kadiaľ vedie červená turistická značka, ktorá nás bude sprevádzať po celej trase až do Bratislavy.

Začíname na výške 502 m n.m.. Do lesa vchádzame popri veľkom kanóne z druhej svetovej vojny a kráčame po lesnom chodníku. V lese stretávame veľa hubárov trochu opálených, s plnými košíkmi húb. Asi po hodine a pol prichádzame do dedinky Medvedie, kde vidíme pekný kostolík, ale aj zjazdovky pre lyžiarov. Prechádzame cez kopec do V. Pisanej a po ceste vidíme rôzne exponáty voj. múzea. Za Nižnou Pisanou odbočujeme vpravo a cez kopec sa dostávame do dedinky Kružlová. Malé občerstvenie, trochu oddychu a vydávame sa na dlhšiu púť. Prechádzame cez rómsku osadu okolo smerovníka, ktorý ukazuje smer pochodu, dostávame sa na letištnú plochu, cez ktorú treba šľapať dobrú hodinu, aby sme sa dostali až k pamätníku Sov. Armády. Vzdáme úctu padlým sov. vojakom. Prejdeme expozíciou v prírode, malé občerstvenie a následná cesta domov do Giraltoviec. Trasa merala 25 km trvala 7,5 hodín.

2. deň. Na druhý deň prichádzam autobusom do Svidníka, kde začínam od hotela Dukla trasu pochodu zo Svidníka do Andrejovej. Cez Ostrý vrch a Čiernu horu sa dostávam do Mak. Sedla. Prechádzam pekným brezovým hájikom, ktorý blahodarne pôsobí na človeka.

Na Makovici je oddych, nemý pohľad na patróna hasičov /Floriána/, ktorý tu už dlhú dobu sleduje pohyb turistov, pohľad na priestor okolo neho vo výške 655 m n. m. a začínam ďalšie kilometre. Prechádzam cez dedinku Kurimka a stúpam do vrchu „Kohutov“ na 642m/m. Vľavo mŕňam dedinku Hažlín. Kráčam v peknom bukovom lese, cez chodník prebehujú srnky, v diaľke počuť d'atľa. Na vrchole Kohutova oddychujem a po pol hodine schádzam do dedinky Andrejová, v ktorej sa nachádza miestna palenčiareň, kde si dám kalištek slivovice

a autobusom odchádzam do Bardejova a následne domov. Krokomer ukazuje 27 km a túra trvala 8 hodín.

3. deň. Ráno prichádzam do Andrejovej autom a začínam pri smerovníku, ktorý sa nachádza pri lavičke, aby som nabral smer na Zborovský hrad. Tam po hod. cesty prichádzam, pozerám na zrúcaniny hradu, čítam jeho históriu na pútači a potom sa kochám pohľadom na okolie Zborova. Pred sebou vidím majestátnu Steb. Maguru s jej dominantným vysielacom. Zo Zborovského podhradia, ktoré leží vo výške 328n/m, sa potrebujem dostať až do výšky 899n/m, čiže rozdiel činí 570n/m. Je to fuška, ale pomalým tempom sa mi ju podarí zdolať. O dve hodiny stojím pri vysieláči, oddychujem, doplňam tekutiny a pozerám na smerovník, ktorý mi ukazuje smer a čas mojej dnešnej túry.

Prechádzam cez Kamennú horu, stretávam kúpeľných turistov, s ktorými vchádzam do kúpeľov, tohto krásneho miesta pre oddych. Vpravo sledujem expozíciu ľud. architektúry. Cez pekný park vychádzam z lesa, prechádzam cez pole a v diaľke vidím krásny, starobylý Bardejov. Na populárnej dvojke si s priateľom dám pivo, prehodím pár slov a poberiem sa na autobus domov. Trasa merala 23 km a trvala 7,5 hod.

4. deň. Cestou k autobusu rozhýbavam svoje údy, v autobuse čítam noviny a relaxujem. V Bardejove začínam pri aut. nádraží. Prechádzam celý Bardejov, obdivujem jeho stavby z minulosti, prechádzam na cestu do kopca a po pravej strane mímam hotel „Belvue“. Vchádzam do osady Mihaľov. Odtiaľ je prudké klesanie do doliny Kľušov. Zábavy. Po hodine cesty prichádzam do dediny Hervartov, kde je veľmi pekný starobylý kostolík. Urobím si snímku, porozprávam sa s miestnymi ľuďmi a začínam stúpať na sedlo Žobrák, ktorý leží vo výške 910 n/m.

Nedaleko na trase je postavená vysoká vyhlídková veža, z ktorej je pekný výhľad na okolie. Viac ako dve hod. mi trvalo, pokiaľ som sa dostal do sedla Čergov, kde budem nocovať. Krokomer ukazuje 22km. Doba pochodu 8 hodín.

5. deň. Ráno budíček o 7.hod. Raňajky od pani chatárky chutili výborne. Okolo vleku schádzam do osady Hradisko a po asf. ceste okolo osamelého kostolíka vchádzam do dedinky Terna. Pri miestnom hostinci zabočujem vľavo a po poľnej ceste sa dostávam do sedla „Zimná studňa“ a neskôr do sedla „Stráže“. Odtiaľ je pekný výhľad na Šarišský hrad. Trochu si oddýchnem a po hodine cesty prichádzam do dediny Kanaš.

Tur. značka pokračuje po asf. ceste až do Veľkého Šariša, kde sa vyfotím pred pivovarom a kráčam ďalej asi dve hod. do Malého Šariša. Tu prechádzam hl. cestu E 50 a okolo rod. domu stúpam až k smetisku v Cemjate. Čakám na mapku, ktorá ma zavezie do Prešova, a následne sa autob. spojím dostávam do Giraltoviec. Trasa merala 20 km a trvala 8 hodín.

6. deň. Opäť mapkou prichádzam do Cemjaty, asi po 200 m chôdze po hlavnej ceste zabočujem vľavo do pekného bukového lesa. Po pol hodine prídem na Čertov kameň. Odbočím ku prameňu „Kvašná voda“. Niekoľko hltov dobrej stud. vody. Hodinu šľapem v príjemnom chlade lesa, keď z neho vychádzam do dedinky Janov, slniečko začína pripekať. Až do Radatíc idem po asf. ceste a je veľmi horúco. Za dedinou zabočím vpravo do mierneho kopca, na vrchu je košatý strom, pod ktorým oddychujem a doplňujem si energiu. Jablko, banán, obložený chlebič zapíjam čajom, pozbieram papiere po predošlých návšteväch a schádzam do dediny Ľubovec. Je sobota, všade je prac. ruch, pýtam sa na ďalší smer, lebo tu sa tur. trasa delí. Ja pokračujem po červenej značke na kopec Holá 515n/m, okolo Prokopovho mlyna schádzam do detského tábora v Brezii –Kysak.

Síl ubudlo, a tak dve hod. mi trvala cesta okolo Hornádu a cez dedinu Obišovce do cieľa môjho dnešného putovania, Kysaku. Na vlak. stanici krokomer ukazuje 20 km, a trasa trvala 7 hodín.

II. etapa v budúcom čísle.

Pavel Bakaľar KST

ZÁHRADKÁRSKE OKIENKO

Marec je pre záhradkára mesiacom nedočkavosti, netrpezlivo chodí po záhradke, aby odkrýval prebúdajúci sa život. V marci možno vysádzať okrasné a ovocné dreviny s opadavými listami. Podľa potreby robíme presvetľovací a tvarovací rez druhov kvitnúcich v lete. Koncom mesiaca je vhodné obdobie na odhrnutie zeminy od ruží a ich prihnojenie hnojivom. Keď nemrzne a očka sú červené, robíme jarný rez. Aj keď hľuznaté begónie vysádzame vonku až v polovici mája, už teraz ich ukladáme do plytkej debničky na vrstvu vlhkej rašeliny s pieskom a trocha ich prihrnieme. Tak ich držíme pri teplote 15-20°C. Podobne pestujeme aj kany. Než príde skutočná jar a bude toľko práce, že nevieme, kde skôr skočiť, mali by sme sa dobre pripraviť na to obdobie. Pre lepšie využitie zimnej vlhky na konci zimy môžeme doporučiť hnojenie priemyselnými hnojivami na topiaci sneh. Keď sme nepoužili organické hnojenie, rozhodíme kompost na povrch pôdy a ľahko ho zapravíme do pôdy. Keď dovoľí počasie, môžeme zasiať špenát, karotku, petržlen, pastrnák, reďkovku, cibuľu, pažitku a ranný šalát.

Marcové práce v bodoch

Zeleninová záhrada - siatie skorých rastlín do parenísk

- *vysádzanie cibuľky a šalotky*
- *prihnojovanie ovocných drevín*
- *navázanie kompostu*

Kvetinová záhrada - výsadba popínových rastlín

- *trvalky hlboko zostrihneme*
- *výsev letničiek*

Lubomír Krupa

ZOPAKUJME SI

SLOVENSKÉ REKORDY

- Najstaršia stavebná pamiatka u nás je románsky Kostol sv. Juraja v Kostolčanoch pod Tríbečom z čias Veľkomoravskej ríše, pochádza z 9. stor.
- Najstarším mestom je Nitra, ktorá bola sídelným mestom Mojmirovho kniežatstva, spomína sa v roku 826
- Prvé slobodné kráľovské mesto je Trnava, nazývaná pre množstvo sakrálnych pamiatok a 11 kostolov aj Slovenský Rím, výsady dostala od Belu IV. v r.1238
- Najstaršia mestská pečať na území bývalého Uhorska a najstaršia na svete s motívom bankských nástrojov je mesto Banská Štiavnica, pochádza z r. 1275

- Najvyšší drevený oltár na svete je v Kostole sv. Jakuba v Levoči a v 16.stor. ho postavil Majster Pavol z Levoče, je vysoký 18,6 m a široký 6,3 m
- Najstarší železničný tunel na Slovensku aj v Uhorsku postavili v r. 1848 v Bratislave pri stavbe železnice, meral 703 m, od r. 1902 iba 594 m
- Najzachovanejšie habánske stavby sú vo Veľkých Levároch pri Malackách- sú európskym unikátom
- Najstarší včelí úl z dreva je umiestnený v Bardejovskom skanzene, pochádza z r.1691
- Najrozľahlejší stredoveký hrad- Spišský hrad strážil od 12.stor. bohatý región Spiša a Jantárovú cestu z Baltu do Stredomoria na ploche 4 ha, je aj najväčším stredovekým hradom v strednej Európe
- Najstaršou nemocnicou bol Hospital sv. Ladislava v Bratislave a bol kláštorňým do r.1309, keď sa dostal pod správu mesta, založili ho v 11.stor.
- Najväčšou šikmou vežou na Slovensku je veža vo Vrábľoch pri Nitre, ktorá prekonalala aj vežu vo Vrbovom, ktorá sa odklonila o 99cm od svojej osi, jej odklon je 150 cm
- Najväčšie keltské pohrebisko je v katastri obce Maňa medzi Novými Zámkami a Levicami, v nálezisku sú pamiatky aj po Skýtoch, Kvádoch, Markomanoch, od 6.stor. i po Slovanoch
- Najvýznamnejší mohylový hrob s 25 m širokou a 8 m vysokou kamennou konštrukciou a nálezmi ďalších 250 hrobov z mladšej bronzovej doby je v Očkove pri Piešťanoch
- Najstarší nápis je náhrobná doska v múre kostola v Boldogu pri Senci, jej pôvod je nejasný. Prekonala rímsky nápis vytesaný na hradnej skale v Trenčíne, pochádza z roku 64 až 114 n.l.
- Najvyššie položený hrad je Muráň sídliaci na vrchu Cigánka. Od 13.stor. chránil cestu z Gemera do Zvolena a do Liptova, s výškou 935m n.m. drží primát i v strednej Európe
- Najbohatší vykopaný poklad objavený v troch fázach pochádza z dnešného školského dvora v Sečovskej Polianke pri Vranove n. T., okrem iného obsahuje 782 stredovekých mincí a sošku ženy
- Najstarší pivovar, ktorý na Slovensku dodnes varí pivo, založil vo Vyhniach pri Banskej Štiavnici Rád templárskych rytierov. Mnísi varili pivo od roku 1473.

PRIPRAVUJEME

- 7. marca** - stretnutie žien s primátorom mesta pri príležitosti MDŽ
- 12. marca** - verejný koncert ZUŠ
- 13.- 16. marca** - propagačná veľkonočná výstava
- 16. marca** - XV. ročník regionálnej súťaže v maľovaní veľkonočných kraslíc
- 27. marca** - Deň učiteľov pre pedagogických a výchovných pracovníkov mesta a okolia